

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
ORGANIZACJA HARCERZY

SPRAWNOŚCI WĘDROWNIKÓW

REGULAMINY OBOWIĄZUJĄCE

GŁÓWNA KWATERA HARCERZY

WSTĘP

W 1980 roku Naczelnik hm. Jacek Bernasiński pisał o sprawnościach jako o narzędziu, które „nie tylko uczy, ale prowadzi ku samodzielności, ku odpowiedzialności, ku służbie”. Jego wizja sprawności jako świadomej drogi rozwoju wędrownika pozostaje aktualna, choć świat, w którym działają dzisiejsi harcerze, zmienił się radykalnie.

Współczesne wędrownictwo funkcjonuje w dynamicznym otoczeniu pełnym wyzwań, ale też nieograniczonych możliwości. Dzisiejszy wędrownik może sięgać po wiedzę, technologie, inicjatywy społeczne i przygody, które wcześniej były niedostępne. Sprawność III szczebla staje się przestrzenią, w której harcerz nie tylko zdobywa umiejętności, ale też odkrywa siebie jako lidera, twórcę i służebnika.

Nowe regulaminy wprowadzają jasne ramy formalne, które wzmacniają wartość próby i nadają jej wyraźny charakter. Sprawność nie jest już tylko odznaką jest świadectwem drogi, którą wędrownik samodzielnie wytycza, realizując cel zgodny z własnymi pasjami, wartościami i aspiracjami.

Niniejszy dokument porządkuje procedurę zdobywania sprawności III szczebla, zgodnie z aktualnymi regulaminami, a jednocześnie pozostaje otwarty na indywidualność, refleksję i przygodę. Niech będzie pomocą dla wędrowników, drużynowych i komisji ale przede wszystkim inspiracją do działania w duchu harcerskiej odwagi, odpowiedzialności i służby.

Czuwaj,

Hm. Adam Jańczuk, Ph.D

Referent Wędrowników

I. Wprowadzenie

Sprawność III szczebla to jeden z najgłębszych i najbardziej osobistych elementów wędrowniczej drogi. Nie jest to zadanie do wykonania, ani punkt w programie, to świadoma decyzja, by podjąć wyzwanie, które rozwija, kształtuje i zostawia ślad. To próba, która wymaga odwagi, samodzielności i wytrwałości. Ale przede wszystkim: sensu.

Wędrownik, który decyduje się na zdobycie sprawności III szczebla, wybiera drogę, która nie jest wyznaczona przez innych. To on, wspierany przez drużynowego, komisję i środowisko określa cel, planuje działania i realizuje próbę, która ma dla niego znaczenie. Próba może być techniczna, intelektualna, artystyczna, społeczna, ale zawsze musi być osobista.

Należy zadbać, aby próby były poważne, ale nie stanowiły nadmiernego obciążenia ani nie były zbyt skomplikowane. Ważne jest, aby proces zdobywania sprawności pozostawał praktyczny i dostępny. Celem jest zachęcanie do inicjatywy, samodzielności oraz nauki poprzez działanie.

Ten zestaw sprawności powstał, by towarzyszyć w tej drodze. Jest to narzędzie, które drużynowi i hufce mogą włączyć do swoich rocznych planów. Stanowi okazję do inspirowania rozwoju osobistego poprzez zdobywanie tych sprawności. Nie jest to zbiór gotowych rozwiązań to mapa, która pomaga odnaleźć własną ścieżkę.

II. Sprawności Wędrowników III Szczebla

Sprawności III szczebla są indywidualnymi próbami rozwoju, które wędrownik podejmuje z własnej inicjatywy. Nie są narzucone z góry, wynikają z osobistych zainteresowań, pasji, ambicji lub chęci zdobycia konkretnej umiejętności. Każda sprawność jest unikalna, bo każdy wędrownik jest inny.

Kategorie sprawności

Sprawności III szczebla dzielą się na trzy główne kategorie:

1. Fachowe

Obejmują działania techniczne, zawodowe lub rzemieślnicze. Wędrownik może np. zaprojektować i zbudować element wyposażenia, nauczyć się obsługi specjalistycznego sprzętu, zdobyć kwalifikacje w konkretnej dziedzinie.

2. Intelktualne

Skupiają się na pogłębianiu wiedzy, refleksji, analizie i twórczym myśleniu. Przykłady to: napisanie eseju, przeprowadzenie badań, stworzenie projektu edukacyjnego, organizacja debaty.

3. Zamitowania

Wynikają z pasji i osobistych zainteresowań. Mogą obejmować działania artystyczne, sportowe, społeczne, duchowe. Przykłady: prowadzenie warsztatów fotograficznych, organizacja wydarzenia kulturalnego, stworzenie cyklu treningowego.

Cechy dobrej próby

Każda próba powinna być:

- **Samodzielna** – zaplanowana i zrealizowana przez wędrownika
- **Ambitna** – stanowić wyzwanie, wykraczać poza codzienne działania
- **Konkretna** – mieć jasno określony cel, plan i kryteria sukcesu
- **Czasowa** – realizowana w określonym przedziale czasowym
- **Refleksyjna** – zakończona przemyśleniem i rozmową o doświadczeniu

Dokumentacja próby

Dokumentacja oraz kolejne kroki powinny być proste i skoncentrowane na tym, co naprawdę istotne: rozwoju wędrownika, jego osiągnięciach i drodze.

Chociaż jedynym wymaganym formalnym dokumentem jest karta próby, wędrownik powinien rozważyć poniższe elementy, aby lepiej uporządkować swoją pracę.

Wędrownik powinien przygotować:

- **Opis sprawności** – kategoria, cel, motywacja
- **Plan działania** – kroki, zasoby, osoby wspierające
- **Kryteria sukcesu** – co będzie dowodem realizacji
- **Refleksję końcową** – co się udało, czego się nauczył, co było trudne

Dokumentacja może być prowadzona w formie papierowej lub cyfrowej.

III. Komisja Sprawności

Komisja sprawności III szczebla to zespół osób wspierających wędrownika w realizacji próby. Jej zadaniem jest ocena zakończenia próby.

Skład komisji

Komisja powinna liczyć od 3 do 5 osób, w tym:

- Drużynowy lub instruktor pełniący funkcję wychowawczą w środowisku
- Instruktor lub osoba z doświadczeniem w dziedzinie związanej z tematyką próby
- Starszy wędrownik, który przeszedł próbę sprawności III szczebla lub aktywnie działa w środowisku wędrowniczym

Przewodniczący komisji

Zgodnie z Regulaminem Wędrowników ZHP 2024, przewodniczącym komisji musi być instruktor w stopniu podharcmistra lub harcmistra.

W przypadku braku odpowiednio wykwalifikowanego instruktora w lokalnym ośrodku harcerskim, Komendant Chorągwi może mianować przewodniczącego instruktora spoza środowiska, o ile osoba ta posiada wymagany stopień instruktorski (phm lub hm) oraz doświadczenie wychowawcze lub merytoryczne związane z tematyką sprawności i wędrowników.

Przewodniczący Komisji jest mianowany przez Komendanta Chorągwi, na wniosek drużynowego złożony drogą służbową lub na wniosek hufcowego.

Po mianowaniu, Przewodniczący Komisji dobiera pozostałych członków komisji, kierując się ich doświadczeniem, kompetencjami wychowawczymi lub wiedzą związaną z tematyką próby.

Członkowie komisji mogą pochodzić z różnych środowisk harcerskich, o ile spełniają wymagania określone w regulaminie i są gotowi wspierać wędrownika w jego rozwoju. Przewodniczący Komisji dokumentuje próby wędrownika. Protokoły są dostępne na stronie internetowej Głównej Kwatery Harcerzy lub w formie przykładowej w tej książce. Po zakończeniu próby przewodniczący komisji przygotowuje wniosek o nadanie sprawności, który stanowi podstawę do wydania rozkazu.

IV. Przeprowadzenie Próby

Próba sprawności III szczebla to proces, który wędrownik realizuje samodzielnie, przy wsparciu drużynowego i komisji. Nie ma jednego sztywnego schematu ale są etapy, które pomagają nadać próbie strukturę i sens.

Etapy realizacji próby

1. Zainteresowanie i rozmowa z drużynowym

Wędrownik zgłasza chęć podjęcia próby. Drużynowy pomaga sprecyzować pomysł, zadaje pytania, zachęca do refleksji. To moment, w którym rodzi się kierunek działania. Wędrownik może realizować próbę indywidualnie lub współpracować z innymi, którzy dzielą jego zainteresowania, jako sekcja.

2. **Plan i przygotowanie**

Wędrownik zapoznaje się z wymaganiami i przygotowuje prosty plan pracy, określa czas realizacji oraz kryteria sukcesu, w razie potrzeby korzysta z porad i ustala własne tempo pracy.

3. **Realizacja planu pracy**

Wędrownik aktywnie realizuje zadania i zdobywa umiejętności zgodnie z własnym planem. Może prowadzić dziennik, zbierać materiały, dokumentować postępy. Drużynowy oraz komisja pozostają dostępni do konsultacji.

4. **Sprawdzanie postępu (opcjonalne)**

W połowie realizacji próby może odbyć się krótkie spotkanie (check-in) z drużynowym lub członkiem komisji dla wsparcia, motywacji lub korekty kierunku. Nie jest to obowiązkowe, ale zalecane.

5. **Spotkanie końcowe z komisją**

Gdy wędrownik uznaje, że jest gotowy zaprezentować to, czego się nauczył lub co osiągnął, organizuje spotkanie z komisją. Próba może mieć formę praktyczną, rozmowy lub krótkiej prezentacji w zależności od charakteru sprawności. Powinna zawierać element refleksji, trudności i sukcesów. Komisja zatwierdza sprawność, wypełnia kartę próby, a przewodniczący przygotowuje wniosek o jej nadanie.

6. **Wniosek do Hufcowego lub Komendanta Chorągwi**

Sprawność III szczebla jest nadawana rozkazem Hufcowego lub Komendanta Chorągwi. Przewodniczący

komisji przygotowuje formalny wniosek zawierający: imię i nazwisko wędrownika, kategorię i nazwę sprawności, datę zakończenia próby, podpisy członków komisji oraz krótkie podsumowanie przebiegu próby. Wniosek wraz z protokołem przekazywany jest do Hufcowego lub Komendanta Chorągwi zgodnie z ustaloną procedurą (papierowo lub elektronicznie).

V. Rozkaz i uhonorowanie

Po zatwierdzeniu wniosku Hufcowy lub Komendant Chorągwi wydaje rozkaz nadania sprawności. Dopiero od tego momentu sprawność może być oficjalnie noszona i wpisana do dokumentacji. Wędrownik otrzymuje naszywkę, wpis do książeczki służbowej i może zostać uhonorowany w sposób symboliczny np. podczas zbiórki, biwaku lub spotkania środowiskowego.

VI. Integracja działań

W środowiskach, gdzie drużyna harcerska i wędrownicza działają równolegle, warto tworzyć przestrzeń wspólnego działania wokół sprawności. Przykłady:

- Biwaki tematyczne, gdzie harcerze zdobywają sprawności, a wędrownicy je prowadzą o ile są pod nadzorem drużynowego harcerzy.
- Zbiórki między rocznikowe, gdzie starsi harcerze poznają ideę sprawności III szczebla lub równolegle pracują nad sprawnością, gdy istnieją sprawności o tej samej tematyce szczebla II i III.
- Kronika sprawności drużyny, dokumentująca rozwój wszystkich członków.

VII. Sposób Noszenia Sprawności

Sprawność III szczebla jest widocznym znakiem samodzielnej pracy, wytrwałości i osobistego rozwoju wędrownika. Jej obecność na mundurze dokumentuje zakończoną próbę, zatwierdzenie przez komisję oraz formalne nadanie rozkazem Hufcowego lub Komendanta Chorągwi.

Forma

Zgodnie z Regulaminem Mundurowym 2024, sprawność III szczebla przyjmuje formę:

- Kwadratowej naszywki o bokach 25 mm
- Zawierającej wyłącznie grafikę odpowiadającą danej sprawności

Umiejscowienie

Naszywka sprawności III szczebla jest noszona:

- Na prawym rękawie munduru
- W jednej linii poziomej z innymi sprawnościami, jeśli występują
- W przypadku wielu sprawności w kolejności zdobycia lub według ustaleń środowiska

Warunek noszenia

Zgodnie z § IV pkt 34 *Regulaminu Chorągwi Harcerzy 2024*, sprawność III szczebla może być noszona **wyłącznie po jej formalnym nadaniu rozkazem Hufcowego lub Komendanta Chorągwi**.

Uwaga

Nie mieszamy sprawności różnych stopni i nosi się jedynie sprawności najwyższego szczebla.

SPIS SPRAWNOŚCI

Sprawność	Grupa	Strona
1050-lecia Chrztu Polski	Intelektualna	13
1944: Pamiętny Rok	Intelektualna	14
Apostoł Wspólnoty	Intelektualna	16
Astronom	Zamiłowania	17
Ceremoniarz	Fachowe	18
Cyprian Norwid 2021	Zamiłowania	19
Długodystansowiec	Zamiłowania	20
Drukarz	Fachowe	21
Ekolog	Zamiłowania	22
Ekumenista	Intelektualna	23
Elektronik	Fachowe	24
Filatelista	Zamiłowania	25
Fotograf	Zamiłowania	26
Geolog	Fachowe	27
Hagiograf	Intelektualna	28
Historyk Lotniczy	Intelektualna	29
Historyk Morski	Intelektualna	30
Historyk Wojska	Intelektualna	31
Instalator	Fachowe	32
Instruktor Musztry	Zamiłowania	33
Kajakowiec	Zamiłowania	34
Kierowca	Fachowe	35
Kolarz	Zamiłowania	36
Kolekcjoner	Zamiłowania	37
Konserwator	Zamiłowania	38
Kuchmistrz	Zamiłowania	39
Kwatermistrz	Zamiłowania	40
Łazik Górski	Zamiłowania	41
Lektor	Intelektualna	42

Sprawność	Grupa	Strona
Liturgista	Intelektualna	43
Łyżwiarz	Zamiłowania	44
Majster Kajakowy	Zamiłowania	45
Maratończyk	Zamiłowania	46
Meteorolog	Fachowe	47
Mikołaj Kopernik	Zamiłowania	48
Miłosierdzia	Intelektualna	49
Miłośnik Gier	Zamiłowania	51
Miłośnik Kultury Polskiej	Intelektualna	52
Mistrz Ognisk	Zamiłowania	53
Modelarz II	Zamiłowania	54
Modelarz Lotniczy	Zamiłowania	55
Motocyklista	Zamiłowania	56
Muzyk	Zamiłowania	57
Narciarz	Zamiłowania	58
Ogrodnik	Zamiłowania	59
Piechur	Zamiłowania	60
Pionier	Fachowe	61
Plastyk	Intelektualna	62
Pływak	Zamiłowania	63
Pszczelarz	Zamiłowania	64
Radiotechnik	Fachowe	65
Radiotelegrafista	Fachowe	66
Ratownik Wodny	Fachowe	67
Redaktor	Fachowe	68
Rozpoznawcza Lotniczy	Zamiłowania	69
Samarytanin	Fachowe	70
Siatkarz	Zamiłowania	72
Snowboard	Zamiłowania	73

Sprawność	Grupa	Strona
Solidarność	Intelektualna	75
Sportowiec	Zamiłowania	76
Stolarz	Fachowe	77
Strzelec	Zamiłowania	78
Stulecie Odzyskania Niepodległości	Intelektualna	79
Stulecia Skautingu	Intelektualna	81
Surfing	Zamiłowania	83
Sygnalista	Fachowe	85
Szachista	Zamiłowania	86
Szare Szeregi	Intelektualna	87
Szermierz	Zamiłowania	88
Tańcerz	Intelektualna	89
Tłumacz	Fachowe	90
Topograf	Fachowe	91
Trzy Pióra – Klasyczne	Zamiłowania	92
Trzy Pióra – Obozowe	Zamiłowania	93
Trzy Pióra – Wyczynowe	Zamiłowania	94
"W Świat Ruszamy" Złotowa	Intelektualna	95
Wędkarz	Zamiłowania	96
Wskazidroga	Fachowe	97
Wyga Obozowy	Fachowe	98
Zegarmistrz	Fachowe	99
Żeglarz	Zamiłowania	100
Znak (Signum)	Intelektualna	101
Znawca Geografii Polskiej	Intelektualna	102
Znawca Historii Polskiej	Intelektualna	103
Znawca Literatury Polskiej	Intelektualna	104
Znawca Stulecia Harcerstwa	Zamiłowania	105
Znawca Ziemi Ojczystej IV	Intelektualna	106

1050-LECIA CHRZTU POLSKI

1. Wie kiedy Polska przyjęła chrzest, gdzie to się stało i kto był wtedy panującym władcą
2. Wyjaśni historyczne przyczyny które doprowadziły do chrztu Polski
3. Omówi ślub z Dobrawką i pozycję Cesarstwa Niemieckiego
4. Wytłumaczy jakie znaczenie miał chrzest Polski dla jej dalszych dziejów
5. najważniejszych ośrodków chrześcijaństwa
6. Przygotuje sam lub z zastępem zbiórkę omawiającą okres wprowadzania chrześcijaństwa na ziemiach Polski
7. Weźmie udział w mszy świętej gdzie odbędzie się obrzęd poświęcenia krzyża harcerskiego
8. Przedstawi znaczenie polskiego Chrześcijaństwa – Katolicyzmu w dziejach Europy/ świata
9. Znajdzie datę swojego chrztu, gdzie i kto go chrzcił
10. oraz jak się nazywają rodzice chrzestni
11. Przygotuje pogadankę, film lub pokaz o Duchowej Stolicy Polski, gdzie zawrze jej historię
12. Przeprowadzi wywiad z kapłanem lub duszpasterzem ZHP w miejscu swego zamieszkania

1944: PAMIĘTNY ROK

1. Zna historię zdobycia Monte Cassino

Opowie jak i gdzie powstał 2 Korpus Polski PSZ (Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie) i wymieni jego dowódcę; wyjaśni strategiczny cel przełamania niemieckiej Linii Gotów; wymieni większe jednostki 2 Korpusu w Bitwie o Monte Cassino i ich dowódców; opowie o przebiegu Bitwy o Monte Cassino, podając ważniejsze daty; wyjaśni znaczenie tej bitwy dla Polaków.

2. Zna przebieg Powstania Warszawskiego

Omówi przyczynę wprowadzenia Akcji „Burza” podając ważniejsze jej wydarzenia; wykaże znajomość decyzji o wybuchu Powstania Warszawskiego i przekaże przebieg Powstania aż do jego zakończenia; wymieni komendanta Armii Krajowej i dowódcę Powstania; wymieni i opowie o niektórych oddziałach Armii Krajowej; opowie o udziale Szarych Szeregów; przedstawi skutki Powstania i dalsze działania „wyklętych” żołnierzy niezłomnych.

3. Zwycięska bitwa pod Falaise

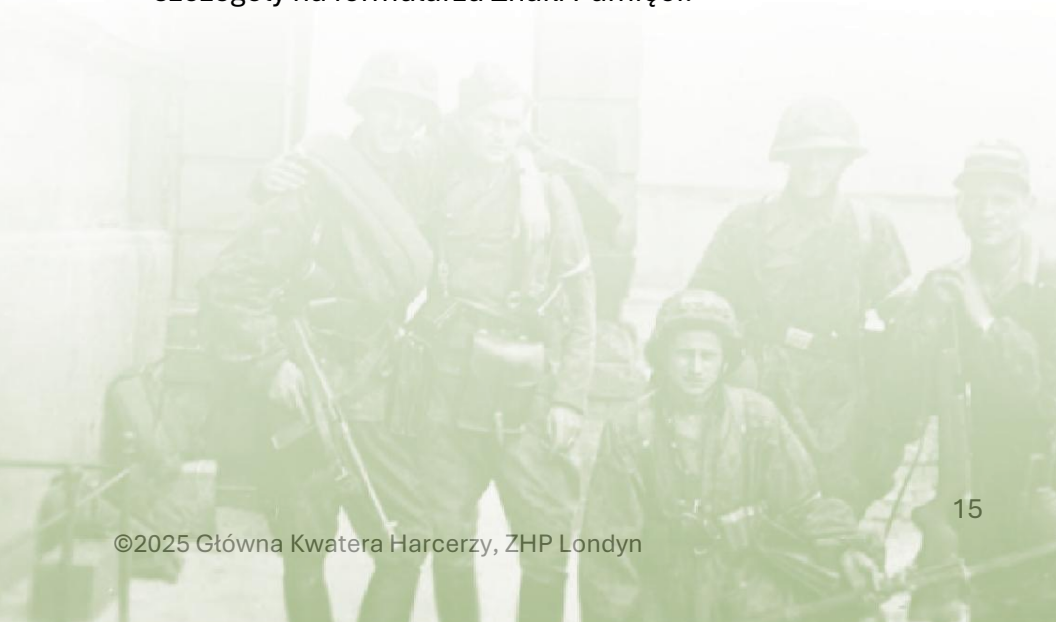
Wie gdzie i kiedy powstała 1 Dywizja Pancerna i wymieni jej dowódcę; zna przebieg bitwy pod Falaise, wie w których dniach odbyła się i przedstawi kluczowy udział Dywizji Pancernej; oceni strategiczne znaczenie zamknięcia kotła Falaise- Chambois.

4. Zna przebieg operacji „Market Garden”

Opowie jak i gdzie powstała 1 Samodzielna Brygada Spadochronowa; wytłumaczy znaczenie hasła „Najkrótszą Drogą”; przedstawi zamiary operacji „Market Garden” i jej plan działania; zna gdzie i kiedy operacja miała miejsce; opowie jaki był wkład Brygady Spadochronowej w tej akcji, podając gdzie i kiedy została zrzucona do bitwy; wymieni jej dowódcę i opowie jakie były jego losy po zakończeniu akcji.

5. Znaki Pamięci

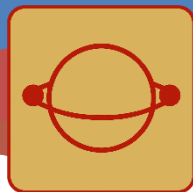
Opowie o dwóch cmentarzach wojennych polskich żołnierzy; organizuje wycieczkę zastępu lub patrolu na cmentarze, gdzie są pochowani Polacy; złoży znicze i wspólnie przeprowadzi obrzęd; zrobi fotografie nagrobków trzech poległych lub zmarłych członków PSZ i przedstawi ich życiorysy w albumie lub w podobnej formie oraz napisze szczegóły na formularzu Znaki Pamięci.

APOSTOŁ WSPÓLNOTY

1. Bierze czynny udział w życiu liturgicznym w miejscu pobytu. Jest w stałym kontakcie z miejscowym duszpasterzem.
2. Czyta ewangelie.
3. Jest apostołem dobrej książki i prasy – umie zainteresować rówieśników tymi sprawami. Czyta czasopismo religijne regularnie.
4. Pogłębia swoją wiedzę religijną, by służyć i pomagać innym w szukaniu prawdy i sensu życia.
5. Jest zorientowany w aktualnej problematyce Kościoła jak ważne reformy, problemy.
6. Pomoże w nawiązaniu kontaktu z duszpasterzem osobie która tego potrzebuje.
7. Jest zorientowany w potrzebach religijnych i instytucjach swego ośrodka, jak np: chorzy, samotni, spotkania religijne, problemy rówieśników.
8. Zorganizował lub pomógł przy organizowaniu harcerskiego Dnia Skupienia, lub harcerskich rekolekcji.

1. Zna ogólną historię rozwoju astronomii. Opowie życiorys Kopernika na tle jego epoki i wyjaśni istotę systemu heliocentrycznego.
2. Objaśni system słoneczny; poda nazwy głównych planet i wytłumaczy przyczyny zaćmienia słońca i księżyca.
3. Posiada atlas albo mapę nieba lub planisferę; potrafi się nimi posługiwać.
4. Wymieni przynajmniej 10 gwiazdozbiorów i umi wskazać je na niebie. Wytłumaczy pozorny ruch gwiazd i umie określić czas przy ich pomocy. Mnie określić położenie ciał niebieskich – azymut i wysokość w stopniach.
5. a) Wytłumaczy teorię Hubble’a. Wyjaśni różnicę między meteorami a meteorytami i wytłumaczy ich wagę w nauce. Powie jakie znaczenie ma Pułtusk w nauce o meteorytach.
b) Wyjaśni terminy: wszechświat, galaktyka, nebula, black hole, pulsar, quasar.
6. Zna budowę teleskopów optycznych lub radiowych oraz wie gdzie znajdują się główne obserwatoria astronomiczne w świecie i jakie prace są przez nie prowadzone.
7. Rozumie działanie sił grawitacyjnych w wszechświecie.

1. Wykaże praktyczną znajomość kierowania jednostką podczas religijnej uroczystości.
 - a) Przygotuje i poprowadzi poczet sztandarowy. Z odpowiedzialnym za nabożeństwo ustali formę wejścia i miejsce dla pocztu podczas nabożeństwa.
 - b) Przewidzi i przeprowadzi ustawienie zastępów podczas Mszy św. Połowej, porządek Komunii św. i postawę (stojącą, klęczącą, siedzącą) odpowiednią do poszczególnych części Mszy św.
 - c) Przygotuje sam lub z pomocą innych, odpowiednie śpiewy na Msze św. obozową. Jeśli zaistnieje potrzeba zaopatrzy wszystkich w teksty. Przewidzi pieśni znane wszystkim, odpowiadające okoliczności.
2. Przygotuje i poprowadzi ranną i wieczorną modlitwę dla zastępu lub drużyny podczas obozu lub biwaku. Może do tego dołączyć także odpowiednie pieśni.
3. Kieruje jednostką podczas straży przy Bożym Grobie lub procesji.
 - a) W zależności od możliwości, w Wielkim Tygodniu dowodzić będzie harcerzami czuwającymi przy Grobie Pańskim. Przewidzi i dopilnuje zmian.
 - b) Gdy jednostka bierze udział w procesji (Boże Ciało, Rezurekcja) obejmie dowodzenie i wywiąże się z zadania poprawnie.
4. Zna i rozumie obyczaje narodowe związane ze świętymi.
 - Potrafi opisać wigilię, jej przebieg i zwyczaje.
 - Opisz tradycje specyficzne dla Polaków w Wielkim Poście (Gorzkie Żale, Boże Groby itp).
 - Zwyczaje związane z uroczystościami Matki Bożej (świecenie ziela na Zielną, gromnica).

Sprawność do zdobycia w roku 2021 ustanowionym przez Sejm i Senat RP rokiem Cypriana Norwida w 200 rocznicę jego urodzin

1. Zna postać Cypriana Norwida
 - a. Opowie kiedy i gdzie się urodził
 - b. Zna jego właściwe imiona
 - c. Przeczyta i opowie jego krótką biografię oraz omówi niektóre ważniejsze wydarzenia w jego życiu
 - d. Wymieni kraje, w których mieszkał oraz znaczenie jakie miały dla niego
 - e. Wie jak i gdzie umarł
2. Przeczyta po jednym z utworów i potrafi o nich opowiedzieć
 - a. Liryki
 - b. Poematy
 - c. Proza
 - d. Nowela
 - e. Dramaty
3. Nauczy się na pamięć jednego z powyższych wierszy, zadeklamuje go np. na spotkaniu wędrowniczym i nagra krótki film.
4. Zanalizuje jaką rolę odgrywała wiara katolicka w życiu artysty podając przykłady
5. Obejrzy cztery przetrwałe do dziś obrazy olejne Norwida
 - a. zna ich nazwy
 - b. wskaże, gdzie się znajdują
 - c. opowie co przedstawiają
6. Określi pozycję Norwida w literaturze polskiej.

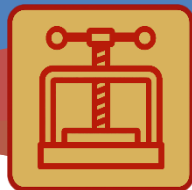
Opracowanie: Hufiec „Kraków” USA: R. Urbaniak, hm i Z. Darski phm

DŁUGODYSTANSOWIEC

1. Potrafi poprzez samodzielny trening lub z pomocą, instruktora lub trenera przygotować się do biegu na dystansie półmaratońskim
2. Przebiegnie dystans 21 km (13.1 m) w czasie poniżej 3 godzin
3. Zna i zastosuje zasady zdrowego biegania, a szczególnie: uzupełnianie płynów, dostosowanie ubioru do warunków atmosferycznych, odpowiedniej rutyny przygotowawczej przed biegiem - rozgrzewki
4. Wie, jak zachować się po ukończonym biegu długodystansowym

DRUKARZ

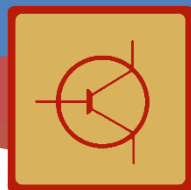
1. Przedstawi złożony przez siebie do druku tekst kilkunastowierszowy; Zrobi jego korektę. Dowolny skład przełamie na szesnastkę.
2. Wyjaśni różnice druku między typografią, litografią i wkłěstodrukiem.
3. Rozpozna kilka głównych gatunków papieru. Wskaże w druku i nazwie 6 rodzajów czcionek. Wymieni i rozpozna podstawowe farby drukarskie.
4. Odbije w dowolny sposób wybraną przez siebie pracę okazową przydatną do użytku.
5. Uruchomi prasę ręczną, objaśni działanie linotypu i wyjaśni, jak się pracuje przy nim. Objaśni dalszy proces druku po złamaniu kolumnie.
6. Zna środki zapobiegawcze z zakresu higieny i bezpieczeństwa pracy w zawodzie drukarskim.

1. Pozna główne zagrożenia ekologiczne w skali świata, przygotuje i przedstawi odpowiedni raport dla patrolu wędrowników lub drużyny harcerzy na zbiórce.
2. Pozna rośliny, drzewa i zwierzęta chronione we własnym kraju / okręgu zamieszkania, i wytłumaczy zagrożenia dla tych roślin, zwierząt lub drzew.
3. Zastosuje ekologiczne zasady obozowania na obozie wędrownym lub stałym i przeprowadzi zwiad ekologiczny terenu.
4. Przeprowadzi kilka prac ekologicznych dla danego środowiska z pomocą patrolu wędrowników lub zastępu zastępowych na obozie stałym lub we własnym środowisku np. przy harcówce.
5. Wybierze kilka organizacji krajowych i/lub międzynarodowych które prowadzą akcję ekologiczną. W czym specyficznie się zajmują i potrafi w dyskusji obronić ich działalność.

1. Wyjaśni pojęcie E K U M E N I Z M.
2. Zna stanowisko Kościoła Katolickiego w sprawie zjednoczenia chrześcijan. Wie kiedy obchodzi się światowy Tydzień Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan.
3. Zna główne przyczyny i okresy rozłamów w Kościele:
 - a) Schizma wschodnia,
 - b) Reformacja,
 - c) powstanie Polskiego Kościoła Narodowego.
4. Wyjaśni pojęcia: prawosławny, protestant, luteranin, kalwin, ewangelik, anglikanin, "narodowiec".
5. Zna polskie wspólnoty chrześcijańskie w swoim środowisku.
6. Brał czynny udział w organizowaniu Tygodnia Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan (zawiadomienia, osobiste zaproszenia Braci Chrześcijan itd.)
7. Brał udział w spotkaniu ekumenicznym.
8. Omówi trzy artykuły albo popularną książkę na temat ekumenizmu. (Pomocną może być książka "EKUMENIZM" Jerzego Brauna.)

1. Wie jakie znaczeni ma elektronika w technice in nauce.
Poda Przykłady zastosowania elektroniki w życiu codziennym, przemyśle, komunikacji itd.
2. Wie co to jest mikromoduł i zna jego zastosowanie i wpływ na rozwój urządzeń elektronicznych.
3. Potrafi odróżnić element półprzewodnikowy od układu scalonego.
4. Narysuje schemat prostego urządzenia elektronicznego, stosując symbole elementów elektronicznych.
5. Wykona proste urządzenie elektroniczne.

FILATELISTA

1. Posiada sprawność „Zbieracza Znaczków Pocztowych”.
2. Rozumie terminologię używaną w filatelistyce i potrafi się nią posługiwać.
3. Zna kluby lub towarzystwa filatelistyczne polskie i kraju zamieszkania.
4. Wie o Międzynarodowej Organizacji Filatelistycznej i na czym jej działalność polega.
5. Potrafi przygotować ekspozycję na wystawę i objaśni różnice w typach wystaw.

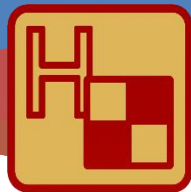
1. Posiada własny aparat fotograficzny. Posiada podręcznik do fotografii i niezbędny sprzęt do obróbki filmów i papierów fotograficznych.
2. Umie wytłumaczyć działanie poszczególnych mechanizmów i części swego aparatu.
3. Zna zasady stosowania filtrów i sztucznego oświetlenia.
4. Wskaże błędy w kompozycji, naświetleniu, wywołaniu i utrwaleniu fotografii przedstawionych przez egzaminatora.
5. Przedstawi 12 zdjęć całkowicie wykonanych przez siebie, w tym: 3 portretowe, 3 krajobrazowe, 3 architektoniczne i 3 różne (sport, obóz, przyroda).

1. Przedstawi zbiór 12 okazów geologicznych i opisze każdy podając nazwę, okres geologiczny oraz wartość użytkową. Zbiór może składać się ze skał, minerałów lub skamielin, albo może być mieszany.
2. Wyjaśni następujące terminy:
 - a) skała, minerał, skamielina, kryształ,
 - b) skała: ogniowa, metamorficzna, osadowa, plutoniczna,
 - c) dryft kotyńców (hipoteza Wengenera), uskoki tatrzańska orogeneza, fald,
 - d) erozja, transport, osuwisko, morena, meander, tarasy rzeczne, cyrk doliny lub lodowcowy.
3. Poprowadzi wycieczkę zastępu lub sekcji wędrowniczej do kopalni, lub na wykopaliska i wytłumaczy jak złoża powstały, jak są wydobywane, przerabiane i jakie jest zastosowanie w przemyśle i życiu codziennym.
4. Posiada mapę topograficzną i geologiczną swej okolicy lub terenu obozu i potrafi posługiwać się nimi, wskazując ważniejsze okazy geologiczne.
5. Opowie w zarysie o budowie geologicznej Polski i kraju zamieszkania. W zasobach geologicznych wyliczy wartości ekonomiczno-gospodarcze, naukowe i turystyczne.

1. Objaśni na czym polega kanonizacja i beatyfikacja.
 - Wie dlaczego Kościół od początków swego istnienia niektórych ludzi ogłaszał błogostawionymi lub świętymi, dając ich za wzór do naśladowania.
 - Potrafi na przykładzie jakiegoś świętego (swego patrona) przedstawić historyczny aspekt ogłoszenia go świętym: kult i uznanie w przeciągu długich lat po śmierci, nadzwyczajność postaci, jej wymowa dla współczesności itp.
2. Zna polskich świętych i błogostawionych.
 - Wymieni większość polskich świętych i przynajmniej taką samą ilość polskich błogostawionych.
 - Wie w jakim wieku żyli i działali.
3. Wie na czym polega miano „Patron Polski” i jakich świętych obdarzono tym tytułem.
4. Wielcy święci Kościoła.
 - Wymieni przynajmniej 10 świętych znanych wszystkim narodom, którzy zaważyli na chrześcijaństwie.
 - Objaśni ich rolę dla rozwoju Kościoła w zwiecie.
5. Kandydaci na ołtarze.
 - Wyszuka i opisze jakąś postać (np. Królową Jadwigę) powszechnie od wieków przez ludzi uważaną za świętą, a przez Kościół za taką nie ogłoszoną.
 - Przedstawi krótko jej dzieje i dlaczego ludzie uważają ją za osobę godną czci.

1. Zbiera wiadomości i ilustracje z historii lotnictwa polskiego. Prowadzi album poświęcony twórcom lotnictwa, lub wybranym jego bohaterom.
2. Zna w zarysie historię lotnictwa, z szczególnym uwzględnieniem historii lotnictwa polskiego: legendy lotnicze, pierwsze próby, wzloty, sukcesy i współczesne rekordy, rozwój baloniarstwa, spadochroniarstwa i szybownictwa.
3. Zna najważniejsze historyczne maszyny latające.
4. Opowiedział dokładniej na kilku zbiórkach o dowolnie wybranych ludziach i faktach z okresu legendarnego lub pionierskiego, lub tradycjach polskiego lotnictwa albo z harcerskich tradycji lotniczych. Podkreślił cechy charakteru ludzi o których opowiada.
5. Zorganizował w zastępie lub drużynie grę z historii lotnictwa.
6. Przeczytał co najmniej trzy lotnicze książki historyczne, z pośród których jedna powinna być:
 - „Dywizjon 303” – A.Fielder
 - „Szkółka Orłąt” – J.Meisner
 - „Lotnictwo Polskie w W.Brytanii 1940-45” – F.Kalinowski
 - „Skrzydła – opowiadania lotnicze”

1. Zna historię własnej drużyny – o ile drużyna jest jednostką wodną, oraz historię jednostki wojskowej która opiekuje się drużyną.
2. Zna osiągnięcia polskich wypraw żeglarskich i najgroźniejszych wypraw świata.
3. Zna zarys dziejów Polskiej Marynarki Wojennej:
 - okres historyczny,
 - okres Niepodległości,
 - okres II Wojny Światowej.
4. Wymieni polskie jednostki pływające w czasie II Wojny Światowej, oraz opowie kilka szczegółów o dowolnie wybranych faktach i bohaterach.
5. Zbiera wiadomości i ilustracje z historii Polskiej Marynarki Wojennej i Marynarki Handlowej. Zna najważniejsze pływające jednostki historyczne i współczesne Polski i kraju zamieszkania.
6. Zna stopnie, dystynkcje i odznaczenia Polskiej Marynarki Wojennej i marynarki wojennej kraju zamieszkania. Zna polskie bandery i flagi Marynarki Wojennej i Handlowej.
7. Przeczytał przynajmniej jedną marynarską książkę kronikarską lub historyczną.

1. Zna życiorys Zawiszy Czarnego.
2. Na podstawie literatury beletrystycznej lub popularno-historycznej opowie o jeździe polskiej: męstwo, uzbrojenie, sposób walki, organizacja.
3. W oparciu o dzieje historyczne opowie o: Kosynierach, Legionie Dąbrowskiego, Orłętach Lwowskich.
4. Zna przebieg działań wojennych lat 1918-1920 objaśni „Cud nad Wisłą” – opowie o dowódcach, bohaterach i znaczeniu tego zwycięstwa dla Polski i Europy.
5. Zna zarys dziejów wojska polskiego w okresie II Wojny Światowej. Wymieni wybitnych dowódców i opowie o ważniejszych akcjach:
 - a) podczas kampanii wrześniowej,
 - b) armii polskiej u boku aliantów,
 - c) Armii Krajowej podczas okupacji.
6. Opowie o udziale harcerek i harcerzy w walkach o Niepodległość i w walce z okupantem.
7. Zna stopnie, dystynkcje i odznaczenia W.P. z okresu Niepodległości, oraz stopnie i dystynkcje wojskowe kraju zamieszkania.
8. Zna historię jednostki wojskowej która opiekuje się drużyną.

INSTALATOR

1. Jest obeznany z instalacją gazową i wodną w domu swoim. Narysuje i objaśni instalację systemu ciepłej i zimnej wody w domu swoim. Wy tłumaczy jak zabezpieczy system przed morzem.
2. Narysuje i objaśni system odprowadzania wody i jej wentylacji w swoim domu.
3. Umie obchodzić się z narzędziami instalatorskimi, stosując zasady bezpieczeństwa pracy. Nagwintuje i potoczy dwie rury galwanizowane. Połączy dwie rury miedziane. Umie lutować. Wymieni uszczelkę w ciekącym kranie.
4. Wyjaśni jakiego rodzaju rury używa się do różnych instalacji wodnych i gazowych w domach prywatnych.
5. Jest obeznany z obowiązującymi przepisami regulującymi bezpieczeństwo zdrowia i pracy instalatorskiej.

INSTRUKTOR MUSZTRY

1. Posiada sprawność II-go szczebla Z nawca Musztry (lub wykazał, że umie wykonać wszystkie punkty w tej sprawności)
2. Pełnił funkcję oboźnego na zlocie/ z łazie/ obozie harcerskim, utrzymując porządek, prowadząc apele itp.
3. Harcerska musztra nie ma przed nim tajemnic. Db a o to by “Regulamin Musztry” był konsekwentnie stosowany w jego hufcu/ szczepie.
4. Urządzi dla harcerzy kieszonkowy “regulamin mundurowy” streszczając regulamin związku, uwzględniając ewentualne odmienne oby- czaje w swojej Chorągwi.
5. Opowie gawędę uzasadniającą niezbędnosć i korzyści z musztry.
6. Poprowadzi konkurs musztry między zastępami, drużynami lub obozami.

KAJAKOWIEC

1. Umie pływać – przepłytnie co najmniej 200 metrów.
2. Zna zasady i zademonstruje wyjście z przewróconego kajaka.
3. Potrafi przyjść z pomocą przewróconemu kajakowcowi. Opróżni kajak z wody i asystując pokieruje wejściem do kajaka nie wysiadając z własnego.
4. Przeprowadzi małe naprawy i konserwację kajaka przed i po sezonie.
5. Manewruje kajakiem przy pomocy różnych stylów pociągnięcia wiosłem.
6. Potrafi czytać wodę. Rozpozna zwarę i wart. Wytłumaczy dlaczego należy omijać krążel i jak wykorzystać cofkę.
7. Odbił przynajmniej 5 dniową wędrowkę kajakową w towarzystwie jednego lub więcej kajakowców i przedstawi szczegółowy dziennik podróży.
8. Rozróżni typy kajaków i ich zastosowanie.
9. Zabezpieczy ekwipunek wycieczkowy i prawidłowo rozmieści go w kajaku.
10. Wie z czego składa się zabezpieczenie ratunkowe.

KIEROWCA

1. Posiada ważne prawo jazdy.
2. Umie usuwać: niedomagania karburacji i zapłonu, wady elektryczne, sprawdzi hamulce, podciągnie sprzęgło, zmieni koło.
3. Wie naczym polega racjonalna konserwacja samochodu.
4. Zna i stale stosuje przepisy ruchu drogowego.
5. W czasie półgodzinnej jazdy z znanej sobie okolicy z instruktorem, będzie prowadził szczegółowy głośny komentarz, tłumacząc swoje czynności i podjęte decyzje.
6. Zna odległości zatrzymywania samochodu w zależności od szybkości jazdy i warunków drogowych. Wyjaśni dodatkowe trudności jazdy w deszczu, mgłę i śniegu.
7. Rozumie niebezpieczeństwo jazdy w stanie nietrzeźwym (lekarstwa, alkohol, narkotyki).
8. Na podstawie 3 miesięcznej obserwacji, wykazał się że jest w pełni harcerski na drodze.

UWAGA

Należy zwrócić uwagę na punkty 4,5 i 8 w których harcerz musi wykazać jazdę bezpieczną i racjonalną oraz grzeczność i uszanowanie innych. Znajomość mechaniki jest rzeczą drugorzędną.

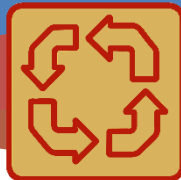

1. Posiada własny rower. Uprawia kolarstwo.
2. Umi naprawić wszelkie uszkodzenia. Utrzymuje swój rower w dobrym stanie mechanicznym.
3. W ciągu roku odbył 4 jednodniowe wycieczki. Odbył 5-7 dniową wędrowkę kolarską, z kolegą lub grupą kolarską, na trasie oko/o 500 km i przedstawił szczegółowy dziennik podróży.
4. Zna przepisy ruchu drogowego.
5. Stosuje w praktyce zasady higieny i bezpieczeństwa jazdy kolarskiej.

KOLEKCJONER

1. Przedstawi prowadzony przez siebie zbiór w którym zbierane artykuły (przedmioty) są należycie zakwalifikowane i umieszczone.
2. Orientuje się w kupnie, wymianie i wartości zbieranych artykułów. Zna terminologię używaną przez zbieraczy danej specjalizacji.
3. Opowie lub napisze o swojej specjalizacji podając historię, wymieniając ciekawsze artykuły, metody powiększania kolekcji.
4. Wskaże stowarzyszenia i pisma zajmujące się podobnymi kolekcjami.

1. Przeczytał „Lato Leśnych Ludzi” Rodziewiczówny i uzasadni wartość tej książki w literaturze harcerskiej.
2. Rozumi działanie cyklu wodnego i wskaże główne powody zanieczyszczenia w jeziorach, rzekach i morzu oraz skaże źródło wody w swoim mieście.
3. Rozumi niebezpieczeństwo zanieczyszczenia powietrza przez różne spaliny i inne chemikalia i zna metody zapobiegawcze używane w kraju zamieszkania.
4. a) Wie jak rośliny, zwierzęta i człowiek są współ zależnie.
b) Na zbiórce zastępu lub drużyny wyjaśni przykładami istnienie celowości w przyrodzie.
c) Dając przykłady z przeczytanej książki w pkt. 1 udowodni że rozumie konieczność ochrony przyrody.
5. Wyjaśni przykładami dowolne użycie i nadużycie przyrody przez człowieka.
6. Wymieni przynajmniej jedną organizacje przyrodniczą w kraju zamieszkania i wymieni jej cele i prace.

1. Gotuje sam smacznie.
2. Ma podstawowe wiadomości z racjonalnego odżywiania dzieci i dorosłych, zna zasady stosowania diet.
3. Prowadził sam kuchnię na obozie lub kolonii przez minimum 7 dni dla nie mniej jak 10 osób, oraz przedłożył w zupełnym porządku książkę żywnościową wraz ze sprawozdaniem z obrotu produktów i całkowitą kalkulacją na ten okres.
4. Ułożył całodzienne menu na przeciąg tygodnia na 10 osób z zapotrzebowaniem produktów i kosztorysem.
5. Umie nakryć do stołu i podejmować gości.
6. Posiada własne podręczniki z zakresu swej specjalności, ewentualnie notatki z kursu lub wyciągi z literatury fachowej.

KWATERMISTRZ

1. Posiada znajomości prowadzenia książki kasowej i inwentarzowej. Przedstawi prowadzoną przez siebie książkę kasową i inwentarzową drużyny.
2. Potrafi przeprowadzić opłaty pocztowe i bankowe i obchodzić się z książeczką czekową.
3. Opracuje budżet obozu lub biwaku drużyny, sporządzi spis zakupu żywnościowego i sprzętu.
4. Wie jak zamawiać i organizować transport dla drużyny.
5. Wykaże się umiejętnością organizowania konserwacji sprzętu drużyny i jego magazynowania.
6. Był kwatermistrem na obozie lub biwaku drużyny.

1. Posiada ekwipunek na jednodniową wycieczkę w górach: mały plecak, kurtka i spodnie nieprzemakalne, buty, rękawice, nakrycie na głowę, latarka, gwizdek, kompas, małą apteczkę, survival bag i mapy terenu wycieczki.
2.
 - a) Odbił przynajmniej 5 jednodniowych wycieczek w górach, z tego 2 w zimie,
 - b) Wszedł na 10 szczytów ponad 900 metrów,
 - c) Przedstawi dzienniczek z odbytych wycieczek.
3.
 - a) Ujmie używać mapę i busolę, podając swą pozycję z dużą dokładnością,
 - b) Zna nomenklaturę topograficzną np. cyrk, siodło, tarasy rzeczne itd.,
 - c) Zna wzór Naismith'a.
4.
 - a) Wie jak się zachować w wypadku nagłej zmiany pogody lub zaskoczenia przez noc,
 - b) Zna przyczyny, objawy i sposób ratowania w wypadkach wyczerpania i oziębienia (np. hypothermia),
 - c) Zna międzynarodowy sygnał alarmowy.
5. W wybranej okolicy zna:
 - a) nazwy, wysokości i położenie ważnych szczytów,
 - b) miejsca ogólnego zainteresowania,
 - c) stacje pogotowia ratunkowego.
6. Zna zasady higieny i bezpieczeństwa w górach.

1. Zna ogólny podział Pisma Św. – rozróżni Księgi Starego i Nowego Testamentu. Odnajdzie wskazany tekst według pisarza (księgi), rozdziału i wierszy.
2. Przeczytał jedną ewangelię. Opowie kilka zdarzeń z życia Pana Jezusa.
3. Czyta poprawnie tekst mając do przygotowania stosunkowo krótki okres czasu – (10-15 minut).
4. Ułoży wezwanie do Modlitwy Wiernych na Mszę obozową lub okolicznościową.
5. Przygotował zestaw pieśni do Mszy na obozie lub na nabożeństwo harcerskie w miejscu pobytu.
6. Posiada egzemplarz Pisma Świętego.
7. Czyta Lekcje podczas Mszy Świętej, tam gdzie jest to możliwe.

1. Zna rok liturgiczny.
 - Potrafi wymienić 5 zasadniczych części w cyklu roku liturgicznego.
 - Objaśni ich wymowę i znaczenie.
2. Zna wszystkie kolory używane w liturgii.
 - Wymieni kolory szat liturgicznych i wyjaśni ich symbolikę.
 - Poda kiedy poszczególne kolory są używane i dlaczego.
3. Objaśni układ Mszy św.
 - Wymieni jej zasadnicze części (liturgia wstępna, liturgia słowa, ofiarowanie itd.)
 - Wie w jakim okresie roku liturgicznego omija się we Mszy św. „Gloria”.
 - Wie ile jest kanonów i czym się różnią części zmienne od części stałych we Mszy św.
4. Wybuduje poprawnie polowy ołtarz.
 - Na obozie czy biwaku z dostępnego na miejscu materiału wykona poprawnie ołtarz polowy, gotowy do odprawienia Mszy św.
 - Wie na czym polega jego „poprawność” i czego na nim nie powinno braknąć.

WSKAZÓWKI

Nie wolno zapomnieć o praktycznym aspekcie sprawności. Można ująć to w formie jednego dnia na obozie, podczas którego kandydat po wybudowaniu ołtarza i zdaniu pkt.4 zanim rozpocznie się Msza św, wygłosi przygotowany przez siebie krótki komentarz dla wszystkich uczestników. w którym zostaną uwzględnione wymogi punktów 1,2 i 3. Komentarz musi być zaaprobowany przez kapelana.

1. Ma dobrze opanowaną technikę jazdy.
 - Swobodnie jeździ na łyżwach w przód i w tył oraz zna przekładanki.
 - Wykonuje dowolne zwroty, zatrzymania się i wymijanie przeszkód z prawej i z lewej strony.
 - Holendruje dowolnie (wykonywa łuki na zewnątrz), przy czym największa krzywizna łuku winna się wahać około promienia półmetrowego.
2. Zna jazdę figurową.
 - Wykona 5 dowolnych figur na lodzie.
 - Zorganizuje zabawę na lodzie według własnego pomysłu.
3. Zna higienę łyżwiarstwa.
 - Wie jak się na lodzie rozgrzewać i jak odpoczywać aby się nie narazić na przeziębienie.
 - Umie udzielić pierwszej pomocy przy stłuczeniu. Wie co należy robić w razie załamania się lodu i jak ratować tonących po załamaniu się lodu.
4. Wykaże się doskonałą konserwacją własnych łyżwy.

MAJSTER KAJAKOWY

1. Zbudował sam lub z kolegą kajak.
2. Przedstawi szczegółowy program budowy kajaku.
3. Zrobi ilościowe zapotrzebowanie materiału i przedstawi kosztorys.
4. W czasie próby wykaże, że zna narzędzia potrzebne przy budowie kajaku.
5. Wykaże znajomość materiałów, z których będzie budował kajak.
6. Jest schludnym warsztatowcem, określi środki bezpieczeństwa w warsztacie i higieny pracy.

MARATOŃCZYK

1. Zdobył sprawność wędrowniczą Długodystansowca i stosuje zawarte w niej wymagania
2. Przebiegnie dystans 42 km (26.2 m) w czasie poniżej 6 godzin
3. Zna i przedstawi patrolowi historię dystansu maratońskiego

1. Prowadzi obserwacje meteorologiczne i zapisywał wyniki pomiarów co najmniej przez 1 miesiąc.
2. Odwiedził stację lub punkt meteorologiczny. Potrafi posługiwać się mapą synoptyczną i na jej podstawie przewidywać pogodę. Rozpoznaje zasadnicze znaki synoptyczne.
3. Umie posługiwać się przyrządami pomiarowymi, zna ich działanie i umie je obsługiwać.
 - Potrafi zmierzyć temperaturę powietrza, jego ciśnienie oraz wilgotność bezwzględną i względną.
 - Umie zmierzyć oraz ocenić na oko prędkość wiatru.
4. Zna budowę atmosfery. Zna przyczyny powstawanie wiatru i chmur. Rozpoznaje rodzaje chmur i określi ich wysokość oraz wielkość zachmurzenia nieba. Zna rodzaje opadów i przyczyny ich powstawania. Zna przyczyny powstawania mgieł i burz.
5. Wie co to są izobary. Rozróżnia rodzaje mas powietrza, rozpozna front zimny i ciepły oraz okluzje zimna i ciepła. Wskaże oznaki ich zbliżenia się i na tej podstawie potrafi przewidzieć pogodę. Zna przekroje frontów i okluzji. Rozpoznaje pogodę wyżową i niżową.
6. Wyjaśni wpływ temperatury, wiatru, wilgotności na działanie organizmu ludzkiego, ze szczególną uwagą na działanie w warunkach krytycznych (np. oziębienie i wyczerpanie).

MIKOŁAJ KOPERNIK

1. Przedstawi życiorys Mikołaja Kopernika.
2. Opowie o działaniach Kopernika poza astronomią.
3. Przygotuje zajęcie/wykład/pokaz na imprezie wędrowniczej lub innej na temat dzieła Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”. Przedstawi główne elementy teorii.
4. Opowie o starożytnym astronomie, którego teorię wszechświata obalili Kopernik oraz o trzech astronomach, którzy rozwinęli dalej jego teorię.
5. Wytłumaczy jaką rolę odgrywała wiara w życiu Kopernika i dlaczego teoria Kopernika została przez długi czas odrzucona przez Kościół.

MIŁOSIERDZIA

1. Zna uczynki miłosierdzia co do ciała i wyjaśni ich znaczenie
2. Wybierze dwa uczynki i wykaże się wykonaniem ich przez pewien okres czasu:
 - Łaknących nakarmić
 - Pragnących napoić
 - Nagich przyodziać
 - Podróżnych w dom przyjąć
 - Więźniów pocieszać
 - Chorych nawiedzać
 - Umarłych pogrzebać
3. Zna uczynki miłosierdzia co do duszy i wyjaśni ich znaczenie
4. Wybierze dwa uczynki i wykaże się wykonaniem ich przez pewien okres czasu:
 - Grzesznych upominać
 - Nieumiejętnych pouczać
 - Strapionych pocieszać
 - Krzywdy cierpliwie znosić
 - Urazy chętnie darować
 - Modlić się za żywych i umarłych
5. Wie kto ogłosił Rok Miłosierdzia Bożego; kiedy on trwa i do czego zachęca
6. Przedstawi w skrócie sylwetkę papieża Franciszka
7. Obejrzy film o papieżu miłosierdzia i potrafi powiedzieć kiedy i jaki Papież najbardziej rozstawił Miłosierdzie Boże.
8. Przedstawi sylwetki św. Faustyny, bł. ks. phm. Stefana

Wincentego Frelichowskiego i św. Jana Pawła II

9. Wraz z zastępem/drużyną/szczepem włączą ZHP w uczynki miłosierdzia
10. Nakłoni kilka bliskich osób do włączenia się w “akcję miłosierdzia”
11. Wykona wraz z patrolem marsz przynajmniej 20 km i zadedykuje go jako "pielgrzymkę miłosierdzia” podczas której odwiedzą sanktuarium, kościół, cmentarz lub inne miejsce kultu krzyża

opracował: o.hm. Bartłomiej Piotr Marciniak Kapelan Chorągwie Harcerzy w USA

1. Bierze udział w grach sportowych:
 - a) gra z dokładną znajomością prawideł w palanta, dwa ognie, siatkówkę, koszykówkę, piłkę nożną i piłkę ręczną.
 - b) Umie sędziować, przynajmniej w trzech grach.

2. Uprawia gry ruchowe, skautowe, towarzyskie. Wymieni i objaśni prawidła, oraz wykaże w praktyce na kilku przykładach w każdej grupie, że umie zorganizować następujące gry:
 - a) pięć gier bieżnych i rzutnych,
 - b) pięć gier ćwiczących spostrzegawczość i pamięć wzrokową,
 - c) pięć gier ćwiczących słuch i dotyk,
 - d) dziesięć gier towarzyskich.

3. Używa gry do ćwiczeń harcerskich.
 - a) przeprowadzi kilka gier służących do sprawdzenia czy uczestnicy umieją zastosować praktycznie samarytanekę, terenoznawstwo, pionierkę, gotowanie, przyrodoznawstwo.
 - b) przeprowadzi kilka gier służących do sprawdzenia, czy ich uczestnicy posiadają wiadomości z wychowania harcerskiego, wychowania narodowego i wychowania religijnego.

1. Zna po dwa krótkie życiorysy:
 - a) wielkich wodzów,
 - b) pisarzy i poetów,
 - c) uczonych,
 - d) artystów / plastyków,
 - e) muzyków lub kompozytorów,
 - f) kanonizowanych Polaków.
2. Poda trzy przykłady sławnych obiektów architektonicznych w Polsce.
3. Pokaże na mapie Polski zasięgi rejonów regionalnych.
 - Potrafi rozeznaczyć z ilustracji trzy typy strojów ludowych.
 - Zna tańce ludowe i określi rytm i ruchy, lub zatańczy.
 - Zaśpiewa co najmniej po 2 piosenki z różnych regionów.
 - Da przykłady zdobnictwa ludowego i poda ich przynależność regionalną.
4. Wymieni kilka filmów polskich jakie widział i opowie o nich; wymieni aktorów, reżyserów.
5. Opowie o teatrze polskim w Polsce i poza Polską.

1. Rozpozna je różne gatunki drewna. Wie czym się charakteryzują oraz jak się palą.
2. Rozpali ogień w niesprzyjających warunkach (ulewny deszcz, silny wiatr, głęboki śnieg).
3. Roznieci ogień lupą.
4. Roznieci ogień krzesiwem w czasie krótszym niż 1 min. Roznieci ogień łukiem ogniowym w czasie poniżej 2 min.
5. Przeniesie ogień, żar na odległość ponad 1.5 km.
6. Pozna co najmniej kilkanaście praktycznych sposobów układania ognisk, umie je układać i ułożyć stos o wyższym poziomie na specjalną okazję.
7. Pozna historię niecenienia ognia od neolitu aż po czasy współczesne. Pozna symbolikę ognia w kulturze chrześcijańskiej.
8. Rozróżni trzy podstawowe stopnie oparzenia i potrafi udzielić pierwszej pomocy w przypadku oparzenia.

MODELARZ II

1. Posiada sprawność harcerską „Modelarz I”, lub wykaże się znajomością wymaganych tam treści
2. Wykonał projekt obejmujący dwa rodzaje modeli.
3. Przedstawi przez siebie zrobioną reali- styczną makietę. Wytlumaczy, jak zrobił poszczególne elementy makiety.
4. Zna różnice pomiędzy różnymi typami farb i wytłumaczy do czego powinno się poszczególne farby używać. Wytlumaczy zasadę działania i poprawnego używania aerografu, jeżeli taki posiada.
5. Przedstawi kilka sposobów wykańczania modelu, aby jego wygląd był bardziej reali- styczny - np. zwietrzenie, podkreślanie linii podziału, dodawanie cieniu, dodawanie na- klejem.
6. Przeprowadzi z zastępem/patrolem wy- stawę modeli i przedstawi podstawowe techniki związane z modelarstwem. Zaprezentuje przykłady modelarstwa spotykanego w trzech lub więcej dziedzinach życia ogólnego.

MODELARZ LOTNICZY

1. Zna polskie szybowce i samoloty oraz najważniejsze zagraniczne.
2. Zna zasady rysunku technicznego. Powiększył plan redukcyjny samolotu do skali znormalizowanej. Potrafi dokładnie przerysować plan redukcyjny samolotów 1 uzupełnić szczegóły.
3. Zna rodzaje drewna, potrafi je obrabiać i postugiwać się narzędziami. Potrafi kształtować i obrabiać szkło organiczne.
4. Umie kleić drewno oraz szkło organiczne. Opanował technikę malowania modeli.
5. Zbudował przynajmniej 3 modele redukcyjne z drewna w tym jeden wykona bardzo dobrze. Modele buduje w znormalizowanej skali – 1:25, 1:50, 1:100.
6. Zna opisy techniczne i historię samolotów których modele zbudował. Ma książki lub pisma zawierające zdjęcia i wiadomości o tych samolotach.

MOTOCYKLISTA

1. Posiada ważne prawo jazdy kategorii AM, A1, A2 lub A.
2. Umie usuwać: podstawowe usterki motoru, problemy z gaźnikiem/wtryskiem, sprawdzić i wyregulować łańcuch, wymienić świecę zapłonową oraz koło.
3. Wie na czym polega regularny przegląd motocyklu (smarowanie łańcucha, kontrola płynów i ciśnienia w oponach).
4. Potrafi wytłumaczyć różnicę pomiędzy silnikiem dwusuwowym (2-stroke), a czterosuwowym (4-stroke), wskazując zalety i wady obu rozwiązań oraz ich zastosowanie w motocyklach.
5. Wie, dlaczego należy używać odzieży ochronną podczas jazdy motocyklem (kask, rękawice, ochraniacze, kurtka i spodnie motocyklowe). Potrafi wyjaśnić, jakie zagrożenia niesie jazda bez odpowiedniego ubioru.
6. Zna postać św. Krzysztofa – patrona kierowców. Potrafi opowiedzieć jego życiorys lub legendę z nim związaną.
7. Brał udział w zlocie motocykli lub innym wydarzeniu motocyklowym, zachowując zasady bezpieczeństwa i kulturę drogową.
8. Rozumie niebezpieczeństwo jazdy w stanie nietrzeźwym (alkohol, narkotyki, leki) oraz inne ryzyka związane z jazdą motocyklem.

1. Posiada własny dowolny instrument muzyczny. Zagra na nim kilka popularnych modnych melodii, kilka piosenek harcerskich oraz następujące melodie do tańca: polonez, mazur, oberek, kujawiak, walc i tango.
2. Przynajmniej 3 razy grał w zespole unistycznym na zabawie tanecznej lub koncercie, ewentualnie występował jako solista.
3. Wymieni przynajmniej 4 nazwiska sławnych polskich kompozytorów, dyrygentów i muzyków oraz opowie coś o ich życiu i muzyce. Wymieni 5 nazwisk kompozytorów o światowej sławie, powie coś o ich życiu i muzyce.

NARCIARZ

1. Posiada znajomość rodzaju nart, ich konserwacji i przygotowania do użytku.
2. Posiada narty i ma dobrze opanowaną jazdę na nartach w różnych warunkach terenowych i śniegowych:
 - zjedzie na wskok i na wprost stoku,
 - wykona krystianie do stoku i od stoku,
 - zjedzie slalomem, zrobi w tył zwrot na stoku
3. Potrafi przetransportować na nartach chorego lub ranego.
4. Wie co to jest kombinacja alpejska.
5. Zna regulaminy oznak narciarskich w kraju zamieszkania.
6. Zna i stosuje higienę narciarską.

WSKAZÓWKI

Sprawność może być nadana każdemu kto wylegitymuje się dyplomem uznanej organizacji narciarskiej. Wymagania dyplomu nie mogą być niższe od tych podanych powyżej.

1. Wie jak uprawiać ziemię w ogrodzie, rozumie znaczenie grabienia i wiatowania. Umie stosować nawozy sztuczne. Wie co to jest płodozmian.
2. Przedyskutuje sprawę rozmnażania roślin z nasion, z podziału, z odcinków, przez szczepienie. Wie co to są hybrydy.
3. Wymieni 10 drzew spotkanych w parkach i sadach i opisze je.
4. Zaplanuje kwietnik lub klomb, ozdobny z kwiatów i krzewów dających kwiaty, przez możliwie najdłuższy okres roku w danych warunkach klimatycznych.
5. Umie zwalczać najpospolitsze szkodniki i choroby kwiatów, warzyw i drzew.
6. Przedstawi okazy 6 warzyw wyhodowanych przez siebie w ogrodzie lub pod szkłem.
7. Posiada podręcznik ogrodniczy.

1. Ułoży plan 2 dniowej lub dłuższej wycieczki pieszej. Przygotuje spis sprzętu obozowego i osobistego w zależności od pory roku. Ułoży jadłospis.
2. Posiada własny sprzęt wycieczkowy i wykaże że umie prawidłowo pakować plecak uwzględniając rozmieszczenie ciężaru i ekonomię pakowania. Wytłumaczy jak stosuje w praktyce zasady higieny wólczegowskiej i racjonalnego rozkładu marszów.
3. W bieżącym roku był na 4 wycieczkach, w tym na dwóch z nocowaniem w polu. Przedstawi dzienniczek z każdej odbytej wędrowki.
4. Wybierze miejsce na biwak, rozbije namiot dwuosobowy w miejscu bezpiecznym. Wykona niezbędne urządzenia biwakowe. Wskaże prawidłowy sposób organizowania i gotowania w namiocie dwuosobowym w razie złej pogody. Wskaże kilka typów kuchenki podręcznej i omówi zalety i wady każdej. Wykaże że zachowuje zasady higieny, bezpieczeństwa i estetyki puszczańskiej.
5. Sprawnie postępuje się mapą, przed wymarszem opisze z mapy odcinek terenu po którym ma wędrować. Poda współrzędne wskazanego punktu. Zorientuje mapę bez użycia kompasu. Z mapą w ręku, poprowadzi jedną wędrowkę.

1. Umie konserwować i naprawiać narzędzia pionierskie, nastawi zęby piły i naostrzy je, naostrzy toporek.
2. Zna zasady bezpieczeństwa używania toporka i siekiery dwuręcznej. Zna zastosowanie dźwigni krążków.
3. Umie zastosować ze znajomością mocy i przydatności liny metalowe, manilowe i nylonowe.
4. a) Wiąże sprawnie wszystkie węzły wymagane w próbach na stopnia do ćwika włącznie, oraz zna uch zastosowanie.
b) Sprawnie wiąże dodatkowe węzły pionierskie:
 - wiązanie kwadratowe i krzyżowe,
 - węzeł drwalski,
 - zaczep na haku,
 - stołek sznurowy,
 - zakończy linę wsteczną plecionką,
 - wykona łącznik oczkowy.
- c) Wykona model mostu, wieży lub innego urządzenia obozowego używając prawidłowych węzłów.
5. a) Zna urządzenia obozowe, umie je zaprojektować, rozplanować i wykonać.
b) Wykona kominek lub kuchnię polową.
6. Posiada własny podręcznik prac pionierskich i mały komplet narzędzi lub opiekuje się sprzętem pionierskim zastępu lub drużyny.

1. Interesuje się historią sztuki i sztuką współczesną:
 - zwiedza muzea i wystawy,
 - wie gdzie znajdują się zbiory dzieł sztuki o światowej sławie - w kraju zamieszkania i poza jego granicami; omówi jedno z dzieł znajdujących się w danym muzeum czy galerii,
 - wymieni główne kierunki w malarstwie i ich przedstawicieli polskich i obcych,
 - wymieni kilku rzeźbiarzy i ich dzieła, z przeszłości i współczesnych.

2. Ma zamiłowania artystyczne:
 - maluje, rzeźbi lub zdoła sam,
 - posługuje się materiałami plastycznymi jak np. akwarele, olej, tusz, papieroplastyka, linoryt, wycinanka, glina, itp., i przedstawi jedną ze swych prac,
 - wykona przynajmniej jeden przedmiot własnej roboty ozdobnej z prostego materiału jak np. drzewa, skóry, sznurka lub tworzywa leśnego.

1. Skacze do wody z brzegu lub deski w wysokości co najmniej 1 metra na nogi i na głowę, a także wykona sprawnie skok startowy.
2. Nurkuje przynajmniej 25 sekund. Wydobędzie z dna, w miejscu głębokim na jego wzrost przedmiot łatwo dostrzegalny w wodzie.
3. Przepłytnie przynajmniej 150 m – połowę na piersiach a połowę na plecach. Umie pływać stylem klasycznym. Płytnie także na fali.
4. Zorganizuje w czasie kąpieli trzy dowolne zabawy i wie jak się one dadzą zastosować przy nauczaniu pływania.
5. Uprawia sport pływacki bez szkody dla zdrowia.
 - wie jak długo można przebywać w wodzie,
 - jak się zachować po wyjściu z wody aby się nie przeziębić,
 - umie walczyć z skurczami.
6. Zna zasady bezpieczeństwa kąpieli i wykaże się ich zastosowaniem w praktyce.

1. Od wiosny do jesieni pracował/ pomagał w pasiece i prowadził notatnik swych czynności.
2. Nauczył się zabezpieczyć pszczoły przed zimą.
3. Potrafi postępować w przypadku użądlenia przez owady.
4. Opowiedział na zbiórce o właściwościach leczniczych produktów wytwarzanych przez pszczoły.
5. Wie jakie są szkodniki dla pszczół i jeśli można je zapobiec.
6. Urządził wystawę reklamując pszczelarstwo i produktów wytworzonych przez pszczoły.

Wie o różnych rodzajach pszczół, które nie żyją w pasiekach i o nich opowie.

RADIOTECHNIK

1. Zna podstawowe elementy stosowane w radiotechnice (tranzystory, diody, rezystory itd.)
2. Zna podstawowe układy radiowe i zasilające.
3. Potrafi umiejętnie posługiwać się przyrządami pomiarowymi (woltomierz, omomierz itd.)
4. Wykona samodzielnie proste urządzenie radiotechniczne i objaśni jego działalność.
5. Zna w zarysie historię rozwoju radia.

RADIOTELEGRAFISTA

1. Posiada licencję radiową podstawową dla kraju zamieszkania
2. Posiada sprawność II szczebla Radiooperator albo Nasłuchowiec (lub wykazał, że umie wykonać wszystkie punkty w jednej z tych sprawności)
3. Potrafi płynnie nadawać i odbierać wiadomości alfa- betem Morse'a w tempie 5 grup na minutę
4. Samodzielnie przygotowuje i rozstawia sprzęt potrzebny do pracy radiostacji nadawczo-odbiorczej.
5. Ustali zasady korzystania pracy w sieci oraz prze- szkoli operatorów.
6. Nawiązał co najmniej 20 łączności telegrafia na radiostacji harcerskiej lub innej radiostacji radioamatorskiej.
7. Pracował co najmniej jeden raz z terenowego QTH (obóz, biwak, złaz wędrowników).
8. Nadał meldunek sygnałami Morse'a o swojej lokalizacji lub lokalizacji patrolu do zaprzyjaźnionej radio- stacji (np. do komendy złazu)
9. Stosuje podstawowe zasady bezpieczeństwa w za- kresie pracy na sprzęcie łączności radiowej.
10. Opowie o jak ważna była łączność radiowa i jej znajomość dla „Cichociemnych”, podczas II Wojny Światowej oraz znaczenie radiostacji „Iskra” pod- czas Powstania Warszawskiego.

Opracowanie: Krzysztof Jasiński hm i Wojtek Bernasiński phm.

RATOWNIK WODNY

1. Przepłytnie na wodzie stojącej 200 metrów, w tym co najmniej 50m na plecach. (Na wodzie bieżącej odległości należy podwoić.)
2. a) Utrzyma się na wodzie w pozycji stojącej przez 1 minutę z pomocą rąk i nóg.
b) Zdejmie w wodzie koszulę, spodnie i skarpetki.
3. a) Nurkuje nie krócej jak 25 sekund, i nie dłużej jak 40 sekund.
b) W miejscu głębokim na własny wzrost, wydobędzie z dna 3 różne przedmioty dostrzegalne w wodzie.
4. Zna i stosuje zasady bezpieczeństwa kąpieli zbiorowej; wybierze, oznaczy, zagospodaruje i zabezpieczy teren na kąpielisko obozowe.
5. Zademonstruje sposoby ratowania przez:
a) podanie przedmiotów jak gałąź, wiostło, ręcznik,
b) rzucenie przedmiotów jak koto ratunkowe, lina.
6. Zademonstruje:
a) podejście w wodzie do topielca,
b) uwalnianie się z chwytów topielca,
c) 3 metody holowania.
7. Podpłytnie do harcerza udającego topielca, przeciągnie go na przestrzeni 10 metrów lub utrzyma na powierzchni wody przynajmniej 1 minutę.
8. Umie udzielić topielcowi pierwszej pomocy:
a) Zademonstruje 2 metody sztucznego oddychania -
i. usta-usta
ii. Holger Nielsen lub Silvester
b) Zatamuje krwotok, założy opatrunek osobisty i zabezpieczy topielca do czasu przybycia lekarza.

REDAKTOR

1. Wykaże się 5 artykułami własnego pióra, na dowolny temat, zamieszczonymi w prasie harcerskiej, lub prasie dowolnej.
2. Napisze referat objętości 5 stron pisma maszynowego na dowolny temat aktualny.
3. Zna jeden ze sposobów powielania pisma i wykaże się pracą w tym kierunku.
4. Opisz wszystkie czynności drukarskie związane z drukiem czasopism, umie robić korektę, zna co najmniej 5 formatów papieru i 10 rodzajów czcionek.
5. Redagował lub pomagał przy redakcji pisma harcerskiego przez okres dłuższy.

1. Zna rodzaje statków powietrznych i podaje ich prawidłowe nazwy.
2. Prowadzi album samolotów lub szybowców – zdjęcia, plany, opisy.
3. Zna najważniejsze polskie samoloty i szybowce.
4. Rozpoznaje najważniejsze samoloty kraju zamieszkania i zagraniczne, i potrafi wskazać charakterystyczne różnice między nimi. Zna ich przeznaczenie oraz dane techniczne.
5. Potrafi określić w przybliżeniu według wyglądu zewnętrznego rok powstania samolotu.
6. Rozróżnia znaki rozpoznawcze oraz znaki rejestracyjne linii krajowych oraz co najmniej 16 państw ważniejszych.
7. Potrafi ocenić na oko wysokość, na której leci samolot – z błędem nie większym jak 20%. Zna miejscowe przepisy odnośnie wysokości lotów.

1. Rozumie obowiązki i odpowiedzialność przy udzielaniu pierwszej pomocy. Zna pierwsze czynności udzielającego pomocy. Wie w jakich przypadkach wezwać lekarza. Posiada własny podręcznik pierwszej pomocy.
2. Zna anatomię ciała ludzkiego i jego funkcjonowanie:
 - a) szkielet i układ mięśni,
 - b) organy – mózg, serce, płuca, żołądek, wątroba, nerki, jelita, czustka,
 - c) systemy – krwionośny, pokarmowy, nerwowy.
3. Krwotoki
 - a) zewnętrzne – zatrzyma krwotok i założy opatrunek
 - b) wewnętrzne – rozpozna krwotok i zastosuje odpowiednią pomoc.
4. Złamania
 - a) potrafi opatrzyć złamanie używając bandaż zwykły, trójkątny i łupki,
 - b) opatry zwichniętą rękę, kostkę.
5. Rozpozna szok i udzieli pierwszej pomocy.
6. Udzieli pomocy w wypadku zatrucia nieświeżym pokarmem, chemikaliami, ukąszenia przez owady, węża, ugryzienia.
7. Udzieli pomocy w wypadku oparzenia I, II i III stopnia. Udzieli pomocy w wypadku udaru słonecznego.
8. Wyjaśni objawy i powie, jak stosuje pomoc w wypadkach wyczerpania i oziębienia.

-
9. Wykaże praktycznie i wyjaśni w jakich okolicznościach należy stosować następujące metody sztucznego oddychania:
- a) usta-usta względnie usta-nos,
 - b) Silvester,
 - c) Holger-Nielson.
10. a) Pokaże różne sposoby noszenia rannych samemu i z pomocą. Zaimprovizuje nosze i poprawnie przeniesie rannego na nie.
- b) przewróci rannego z przodu na plecy. Pościeli i ułoży wygodnie w zależności od ran – głowy, klatki piersiowej, jamy brzusznej, kończyn.
11. Poprowadzi zastęp w zaimprovizowanym wypadku.
12. Zna skład apteczki podręcznej i obozowej, potrafi stosować lekarstwa w niej zawarte.

WSKAZÓWKI

Wszystkie wymagania powinny być traktowane surowo. Sprawność może być przyznana kandydatowi który wylegitymuje się dyplomem którego wymagania nie są niższe od wymagań sprawności, j.n. St. John's Ambulance

–

„First Aid Certificate”, pod warunkiem że będzie sprawdzona terminologia polska.

SIATKARZ

1. Zna przepisy gry w siatkówkę:
 - wytyczy i przygotuje boisko do gry,
 - umie sędziować.
2. Ma dobrze opanowaną grę:
 - serwy, wystawianie, blokowanie, podbieranie.
3. Przeprowadzi kilka ćwiczeń treningowych.
4. Wie na czym polega bezpieczny sposób gry w siatkówkę.
5. Brał udział w rozgrywkach jako reprezentant drużyny, szczepla lub klubu.
6. Orientuje się w rozgrywkach klubowych w kraju zamieszkania.

SNOWBOARD

1. Lubi uprawiać zimowe sporty, umie jeździć na desce snowboardowej.
2. Wie jak zachowuje się powierzchnia stoku w czasie różnych warunków atmosferycznych (np. marznący deszcz, świeże opady śniegu, odwilż).
3. Zwraca uwagę na bezpieczeństwo. Wie w jakich warunkach nie powinno się jeździć na desce (np. Mocna mgła, kiedy śnieg na stoku jest bardzo twardy/zmrożony). Jeździ w bezpiecznych miejscach, dba o prawidłową kulturę jazdy (np. Zwraca uwagę na innych na stoku, wie kiedy i kto ma pierwszeństwo na stoku).
4. Wie jak wybrać odpowiedni sprzęt do snowboardingu (np. Kask, snowboard, zapięcia, buty), który jest bezpieczny i wygodny (np. Biorąc pod uwagę umiejętność jazdy, wzrost, wagę itd.).
5. W czasie kontrolowanego zjazdu na średnim stoku pokaże że umie prawidłowo wykonać:
 - a. Skręty z poślizgu, z 'rzeźbionej jazdy' i w czasie skoku
 - b. Wyhamowanie / przystanek
 - c. Jazdę tyłem ("riding fakie" czy "switch")
6. Na umiarkowanym stoku zrobi prosty skok "ollie", w czasie skoków chwyci jeden potem drugi koniec deski, zjedzie jednym końcem deski w powietrzu "wheelie" a w snowparku ześlizgnie się po poręczy.

7. Pokaże umiejętność jazdy w różnych warunkach skręcając i utrzymując równowagę przy zmianach w spadzie stoku, zmianach w śniegu, jeździe na muldach.
8. Brał udział w zawodach w jeździe na desce snowboardowej.
9. Wie jak się nazywa organizacja snowboardu w kraju zamieszkania lub międzynarodowa i organizacja instruktorów snowboardu w kraju zamieszkania (np. United States Snowboarding Association (USSA), World Snowboard Federation, American Association of Snowboard Instructors (AASI), Canadian Snowboard Federation (CSF), Canadian Association of Snowboard Instructors (CASI), Australian Professional Snowsport Instructors (APSI), British Association of Snowsport Instructors (BASI), itd.).
10. Wymieni konkurencje uprawiane w mistrzostwach świata w snowboardzie i wymieni kilka miejsc lub kraj gdzie odbyły się lub odbędą się zawody (np. Lienz w Austrii, Innichen we Włoszech, Berchtesgaden w Niemczech, Whistler w Kanadzie itd.)

SOLIDARNOŚĆ

1. Opowie historię NSZZ Solidarność nawiązując do wydarzeń, które miały miejsce na początku lat 1980-tych. Wymieni lidera ruchu oraz poda kilka osób, które wraz z nim rozpoczęły walkę o wolność. Powie w jaki sposób świat uznał działanie lidera Solidarności.
2. Opowie, kiedy i dlaczego został ogłoszony Stan Wojenny oraz kiedy się zakończył. Opowie kto sprawował władzę podczas Stanu Wojennego i kto został liderem w Polsce.
3. Internowani i Więźniowie polityczni. Opowie co stało się z działaczami związku i osobami sprzeciwiającymi się władzy w tamtym czasie. Znajdzie i nawiąże kontakt z taką osobą w swoim środowisku i przeprowadzi z nią wywiad.
4. Wie co to był Okrągły Stół i kto brał udział w obradach. Przedstawi jaki był wynik ustaleń Okrągłego Stołu. Powie w którym roku odbyły się pierwsze po II wojnie światowej demokratyczne wybory.
5. Przedstawi rolę Kościoła Katolickiego w okresie tych przemian w Polsce.
6. Opowie jakie miało znaczenie przekazanie III RP insygniów władzy przez II RP. Wie kto komu i kiedy przekazał insygnia władzy.
7. Opowie co to była „Jesień Narodów”, kiedy trwała i które narody brały udział.

1. Przez okres jednego sezonu brał udział jako członek drużyny w rozgrywkach zespołowych jak np:

koszykówka	łyżwanie
siatkówka	polo wodne
hockey	wioślarstwo
piłka nożna	tenis
rugby	bieg na przetaj
2. Brał udział jako zawodnik w przynajmniej dwóch spotkaniach indywidualnych jak np:

nurek	stermierz
ping-pong	hipik
dźudo	wędkarz
zapaśnik	lekko
atleta	gimnastyk
3. Zna przepisy sportu swego zainteresowania. Wskaże właściwe ćwiczenia gimnastyczne, wyrysuje plan boiska/trasy, opíše sprzęt, umie sędziować.
4. Wykaże się znajomością techniki w wybranym sporcie, wskaże właściwą formę, poprawi błędy.
5. Opíše cechy dobrego kapitana drużyny sportowej i dobrego członka drużyny. Powie jakie cechy charakteru sport kształci.

WSKAZÓWKI

Nie wymienione zainteresowania indywidualne nie powinny być wykluczone z próby, pod warunkiem że komisja prób uzna że podlegają ogólnym warunkom.

1. Przedstawi wykonane przez siebie 2 przedmioty, z których jeden specjalnie dla drużyny lub zastępu, np. stół, krzesło, półka, skrzynia na sprzęt itd.
2. Wykaże że umie dopasować i skleić deski, zrobić skojarzenie na wpust i na wcios, zwęglowanie na półwcios.
3. Umie ostrzyć, nastawić i konserwować narzędzia stolarskie.
4. Zna rodzaje klejów i politur.
5. Rozpozna deski: dębową, sosnową, jesionową i 2 inne, oraz forniry: dębowy, olchowy, mahoniowy i jesionowy. Określi dostosowanie gatunku desek do danej roboty, zna miary desek.
6. Przedstawi spis sprzętu stolarskiego w języku polskim, potrzebnego dla warsztatu stolarskiego w drużynie lub zastępie. Zna rodzaje gwoździ.
7. Wymieni jakie wypadki się zdarzają najczęściej przy maszynach do obróbki drzewa i jakie środki zabezpieczające winny być stosowane.
8. Posiada komplet narzędzi stolarskich.

STRZELEC

1. Zna obowiązujące przepisy legalne odnośnie posiadania i używania broni.
2. Zna zasady bezpieczeństwa w przechowywaniu broni, rozbieraniu, czyszczeniu, przenoszeniu i ładowaniu.
3. Brał udział w konkursie strzeleckim reprezentując swoją jednostkę lub klub.
4. Pełnił służbę na strzelnicy. Zna zasady bezpieczeństwa i porządku na strzelnicy.
5. Podczas próby, na 10 oddanych strzałów z każdej pozycji bez podpory, osiągnie następujące minima:

kaliber	pozycja	minima
.177 x 10m	leżąca	70%
	klęcząc	50%
.22 x 25m	a	40%
	stojąca	

Tarcze:

1. International Shooting Union (ISU)
2. British Smali Arms (BSA).
6. Wie co to jest linia strzału i linia celu. Oceni na oko odległość do 100 metrów z błędem nie przekraczającym 10%.
7. Rozbierze, oczyści i złoży wiatrówkę lub flower. Nastawi celownik i przeciernik.

STULECIA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI POLSKI

1. Wie, co to były rozbiory i jakie było życie pod każdym zaborem. Wykaże się znajomością wydarzeń prowadzących do odzyskania niepodległości w 1918 r.
2. Wie, jak przebiegał proces utrwalenia niepodległości oraz ochrony terytorium Polski i konsolidacji granic Rzeczypospolitej w pierwszych latach po Jej odzyskaniu.
3. Opowie o działaniach i roli czołowych postaci, ich staraniach i walkach o odzyskanie i utrwalenie niepodległości. Potrafi wytłumaczyć relacje tych postaci z władzami krajów zaborczych.
4. Przedstawi kilka przykładów, jak Polacy zamieszkali poza terenem Polski przyczynili się do walk o niepodległość.
5. Wykaże się znajomością ruchów społecznych i politycznych w okresie poprzedzającym I Wojnę Światową. Określi ich postawę wobec niepodległości Polski oraz jakie sposoby działania uważali za słuszne. Potrafi powiedzieć, co wniosły te ruchy do życia niepodległego państwa.
6. Napisze krótki życiorys wybranego przez siebie działacza niepodległościowego (polityka, wojskowego lub społecznika) lub życiorys swojego przodka, który brał udział w walkach o niepodległość.
7. Weźmie udział w żywym dzienniku lub konkursie wiedzy albo zorganizuje wystawę na temat powstania granic II Rzeczypospolitej, uwzględniając walki o Wilno i Lwów, Powstanie Wielkopolskie, Powstania Śląskie i Plebiscyty

na Śląsku i Mazurach oraz wojnę polsko- bolszewicką.

8. Wie, jaki był udział harcerzy i harcerek w odzyskaniu i utrwaleniu niepodległości oraz procesu ustalania granic II Rzeczypospolitej.
9. Zna słowa i melodie co najmniej 5 pieśni/piosenek z tego okresu, w tym przynajmniej dwie piosenki harcerskie.
10. Pozna różnice w postrzeganiu I Wojny Światowej i jej skutków w Polsce i swoim kraju zamieszkania.
11. Na swoim terenie przyczynił się do przygotowania obchodów odzyskania stulecia niepodległości np:
 1. Akademię
 2. Kominek.

STULECIA SKAUTINGU

1. Zapozna się z życiorysem założyciela światowego ruchu skautowego (dzieciństwo, Indie, Afryka, Mafeking, żona).
2. a. Wytłumaczy pochodzenie słowa „Jamboree”, ułoży listę światowych „Jamboree” i wskaże w których polskie harcerstwo brało udział.
b. Na zbiórce w zarysie przedstawi temat jednego „Jamboree”, które się odbyło w kraju innym niż kraj jej/jego zamieszkania
c. Wie dlaczego symbolem skautingu jest lilijka.
d. Wie w którym roku Baden-Powell napisał „Skauting dla chłopców” i wymieni główne rozdziały tej książki na zbiórce
e. Wie kiedy i gdzie Baden-Powell poprowadził pierwszy obóz skautowy i narysuje plan tego obozu.
3. a. Wie kiedy, gdzie i przez kogo został założony ruch skautowy (męski i żeński) w kraju jej/jego zamieszkania
b. Zna schemat organizacyjny ruchu skautowego (męskiego i żeńskiego) w kraju jej/jego zamieszkania
c. Wie jak w kraju jej/jego zamieszkania będzie obchodzone stulecie skautingu
d. Pokaże, że ruch skautowy działa w całym świecie – nawiąże kontakt z wędrownikiem/wędrowniczką w organizacji skautowej w innym kraju lub ze samą organizacją i zdobędzie np. stempel tej organizacji na pocztówce albo inny dowód kontaktu.

-
4. Rozumie dlaczego nazwa „harcerstwo” odnosi się jedynie do ruchu polskiego. W innych krajach stosuje się nazwę „skauting”. Wie jakie są różnice w strukturze organizacyjnej. Wie jakie są podstawowe różnice ideowe między harcerstwem a skautingiem.
 5. Weźmie udział w imprezie zorganizowanej dla uczczenia stulecia skauting światowego.
 6. Wytłumaczy dwóm osobom z poza harcerstwa (po polsku oraz w języku kraju zamieszkania), o początkach skautingu oraz o działalności harcerstwa poza granicami kraju.
 7. Zna i stosuje technikę, którą Baden-Powell wprowadził do skautingu np: tropienie (rozłożonymi tropami lub śladami przyrody), orientacja, ćwiczenia zmysłów i pamięci, szkicowanie terenu i trasy, sygnalizacja, pionierka, obserwacja przyrody itp.

SURFING

1. Posiada sprawność wędrowniczą "Pływaka" i przeplynie 200m stylem klasycznym.
2. Lubi uprawiać sporty wodne na fali. Bodyboarding, Surfing, surfski lub bodysurfing,
3. Zna historię surfingu
 - a. Opowie, gdzie i jak się zaczął sport surfingu i jakie były jego etapy od początku do dzisiejszych czasów.
 - b. Wie jakie są turnieje światowe w surfingu i opowie o jednej osobie, która brała udział w mistrzostwach świata.
 - c. Wie jaka organizacja surfingu działa w kraju zamieszkania.
 - d. Wytlumaczy, gdzie i pod jakimi warunkami są fale na surfing w Polsce.
4. Zwraca uwagę na bezpieczeństwo w wodzie.
 - a. Potrafi rozpoznać fale, które są groźne do pływania. Wyjaśni i pokarze, jak pływać bezpiecznie na fali.
 - b. Wie, dlaczego powstają prądy odpływowe (rips), jak je rozpoznać i jak z nich wypłynąć.
 - c. Zna kulturę jazdy; Pierwszeństwo, „Dropping in”, paddling itp.
 - d. Rozumie w jakich warunkach fale są niebezpieczne.
 - e. Wie, jak się chronić przed słońcem i zimną wodą.
 - f. Wie, jak stosować pierwszą pomoc w wypadkach
 - i. Uderzenia deską
 - ii. Przecięcie lub skaleczenie przez pletwę (fin).
 - iii. Ataku rekina
 - iv. Ukąszenie przez osy morskie, meduzy (marine stingers) itp.
 - v. Skaleczenia rafą koralową
 - g. Wie, jak wskazać innym że potrzebuje pomocy w wodzie.
5. Przedstawi, jak tworzą się różne fale i wyjaśni jaki wpływ mają
 - a. wiatry lokalne i dalsze,
 - b. kształt dna i brzegu,
 - c. przyptyw i odpływ,

d. pora roku.

6. Sprzęt

- a. Ma deskę do surfingu i wie jak o nią dbać.
- b. Wyjaśni jakie są różne deski do surfingu i na jakie fale pasują.
- c. Wskaże różne części na desce i jak one pomagają w surfingu; krawędzie (rails), dziób (nose), stateczniki (fins), ogon (tail), leash, pokład, stringer, rocker.
- d. Wie jaki wosk używać na różne temperatury wody i jak przygotować deskę do surfingu.
- e. Wykona małe naprawy deski.

7. Pokaże, że umie prawidłowo wykonać na średnich falach:

- a. Wy pływ poza fale
- b. Złapać „zieloną” fale.
- c. Obrót na dole fali (bottom turn)
- d. Trimming i carving
- e. Kierować deskę w okół innych w wodzie.
- f. „Duck dive” lub „turtle roll”

SYGNALISTA

1. Zna organizację i zasady pracy stacji sygnalizacyjnej.
2. Sprawnie sygnalizuje chorągiewkami lub tarczami;
 - odbierze i nada depeszę alfabetem Morse a z szybkością 20 liter/min.
 - odbierze i nada depeszę semaforem z szybkością 30 liter/min.
3. Sprawnie sygnalizuje światłem lub brzęczykiem;
 - odbierze i nada depeszę alfabetem Morse a z szybkością 30 liter/min.
4. Zna zasady pisma szyfrowego, zaszyfruje i odszyfruje meldunek.
5. Zna znaki drogowe: rozpozna znaki kolejowe lub ruchu wodnego. Zna inne sposoby sygnalizowania.
6. Wykona dla zastępu lub drużyny migacz świetlny lub brzęczyk z kluczem Morse'a do sygnalizacji.
7. Zna nowoczesne środki łączności, wie jak działają i jak ich używać. Rozumie znaczenie sygnalizacji w ćwiczeniach harcerskich i nagłych wypadkach.

SZACHISTA

1. Posiada sprawność harcerzy Szachisty lub wykaże, iż odpowiada jej wymaganiom.
2. Zna dokładnie zasady gry w szachy oraz wartości poszczególnych figur.
3. Ma dobrze opanowaną grę w szachy. Umie wywalczyć pozycję obronną i pozycję atakującą.
4. Brał udział w konkursach szachowych oraz reprezentacyjnych rozgrywkach np. dla drużyny, szkoły lub klubu.
5. Umie wytłumaczyć koncepty gry w szachy. Wyjaśni na czym polegają debiut, gra środkowa i końcówka. Wskaże, jak zagrać niektóre debiuty.
6. Wie kto jest obecnym szachowym mistrzem świata oraz jacy są inni czołowi gracze światowej szachy. Orientuje się w rozgrywkach w kraju zamieszkania oraz w ważniejszych turniejach międzynarodowych.
7. Zna historyczne początki gry w szachy. Opowie o dawnych słynnych szachistach.
8. Używa swoich szachowych umiejętności dla innych. Nauczy kogoś jak się gra w szachy ALBO zorganizuje spotkanie szachowe.
9. Stara się ulepszać swoje umiejętności szachowe – na przykład, gra online na stronie internetowej i próbuje poprawiać swoją pozycję rankingową.

1. Narysuje „Kotwicę” i wyjaśni znaczenie i historię użycia tego znaku w czasie okupacji niemieckiej w Polsce.
2. Zna historię agresji Polski przez Niemcy i Rosję w 1939 roku, i zna przebieg walk obronnych polskich.
3. Wie co to była „Polska Podziemna” i „Armia Krajowa”. Zna nazwiska i pseudonimy dowódców.
4. Zna, w zarysie, historię Podziemnego Harcerstwa (Szarych Szeregów) i jego organizację.
5. Dowiedział się co znaczył w „Szarych Szeregach” program pracy na „Dziś – Jutro – Pojutrze”.
6. Zapoznał się z życiorysem dwu postaci z podziemnego harcerstwa.
7. Opowie o przebiegu Powstania Warszawskiego ze szczególnym uwzględnieniem udziału w powstaniu oddziałów harcerskich.
8. Przeczytał i streści jedną książkę opisującą działalność harcerzy w czasie okupacji niemieckiej, albo w czasie Powstania Warszawskiego.
9. Zorganizuje i przedstawi z harcerzami - krótki pokaz poświęcony działalności „Szarych Szeregów”.

SZERMIERZ

1. Jest członkiem klubu lub sekcji szermierczej. W ostatnich 12 miesiącach nie opuścił więcej jak 10 czasu przeznaczonego na ćwiczenia.
2. Brał udział w spotkaniach międzyklubowych, reprezentując swą jednostkę lub klub.
3. Potrafi podać zasady walki swojej broni, i różnice innych broni.
4. Zna zarys historii polskiej szabli wojskowej.

TANCERZ

1. Tańczy ładnie i sprawnie co najmniej 5 tańców narodowych i ludowych oraz 3 tańce salonowe.
2. Poprowadzi taniec fantastyczny – własnej kompozycji np. zuchowy.
3. Zaimprovizuje ruchy taneczne do zagranej znanej sobie piosenki. (Bez inscenizacji.)
4. Zorganizuje młodzieżową zabawę taneczną.

TŁUMACZ

1. Przeprowadzi konwersację trwającą około 15 minut na temat dowolny.
2. Przetłumaczy piśmiennie tekst listu polskiego około 300 wyrazów.
3. Przeczyta głośno urywek z książki około 500 wyrazów i przetłumaczy go na polski.
4. Przetłumaczy piśmiennie tekst w obcym języku około 300 wyrazów na język polski.

1. Posiada własną busolę i mapy. Wykona jeden instrument mierniczy, np. klinometr.
2. a) Zna szczegółowo kilka typów busoli kierunkowych suchych i mokrych i umie się nimi posługiwać – azymuty w dzień i w nocy z danego stanowiska i przeciwnego, marsz na przełaj.
b) Zna różę wiatrów 16 kierunkową, podział w stopniach i tysięcznych.
3. a) Zna sprzęt mierniczy i umie się nim posługiwać: tyczki,łaty, taśmy, krzyże miernicze, pion, poziomice, klinometr, stolik topograficzny, niwelator lub waga kanałowa (naczynia połączone)
b) Ma podstawowe wiadomości o miernictwie: tyczy linie proste i kąty w terenie, niweluje przy pomocy łat i poziomicy, oraz niwelatora lub wagi kanałowej.
4. Czyta biegle mapy różnych skali. Opisz teren z danego odcinka mapy, odrysuj pionowy przekrój odcinka drogi. Umie rysować poprawnie znaki topograficzne.
5. Powiększ odcinek mapy i dokonaj sprawdzenia i ewentualnie poprawienia go w terenie: wzdłuż dwóch dróg krzyżujących się, długości po 2 km. każda i na obszarze o promieniu pół km. wokół przecięcia powyższych dróg.
6. Wykona plan terenu o przestrzeni nie mniejszej niż jeden kilometr kwadratowy w skali 1:5000, pomaluj go i zmierz dokładnie powierzchnię metodą trójkątów.
7. Wykona szkic perspektywiczny przez siatkę.

TRZY PIÓRA – KLASYCZNE

1. Odbył dwutygodniowy obóz wędrowny podczas którego przez dwa kolejne dni żywił się wyłącznie pokarmem leśnym/polnym.
2. Brał aktywny udział, w towarzystwie innych, w całodobowym czynie charytatywnym bez mówienia.
3. Podczas samodzielnego podchodu cudzego obozu stałego, na osobnym oddalonym terenie, w ciągu jednej nocy narysował dokładny plan obozu nie będąc widzianym przez nikogo.

Zostawił pawie (lub inne egzotyczne) pióro przy-
czepione do masztu.

Uwagi

Próbę odbywa się pod nadzorem wyznaczonego instruktora.

Trzecie wymaganie jest wykonane ostatnie i zakańcza próbę.

Zezwolenie na wykonanie trzeciego wymagania jest przedyskutowane uprzednio między instruktorem nadzorczym i komendantem lub komendantką danego obozu.

Czas trwania próby jest nieograniczony.

TRZY PIÓRA – OBOZOWE

1. Odbył siedmiodniowy obóz wędrowny pieszo.
2. Odbył siedmiodniowy obóz wędrowny na wodzie.
3. Odbył siedmiodniowy obóz wędrowny na rowerze lub konno.

Uwagi

Dowodem ukończenia każdego obozu jest log wędrowniczy.

Czas trwania próby jest nieograniczony.

TRZY PIÓRA – WYCZYNOWE

1. Pokonał na łądzie trasę wyczynową na poważnym odcinku i/lub w warunkach ekstremalnych jedną z metod poruszania się, np.: pieszo – górę należytej wysokości (zależnie od kraju) z trudnym podejściem, czy wędrowkę trudnym terenem pustynnym; na nartach – rozmaite zjazdy trudnymi szlakami (i poza szlakami) turystycznymi, cz wędrowkę na przełaj trudnym terenem; rowerem – na wymagających szlakach górskich/leśnych czy wędrowkę na pustkowiu/ dzikimi drogami, lub tp.
2. Pokonał na wodzie trasę wyczynową na poważnym odcinku, np. na rzece: biała woda; na morzu: kajakiem czy pływaniem albo żaglówką w warunkach lub/i okolicach ekstremalnych, lub tp.
3. Odbił imprezę wyczynową w powietrzu, np. typu: cykl skoków na spadochronie; pilotowanie akrobacji lotniczej; trudnego rajdu szybowcem czy lotnią albo parolotnią; lub tp.

Uwagi

Próba odbywa się pod nadzorem wyznaczonego Instruktora.

Należyta trudność danego wymagania jest potwierdzona przez tegoż instruktora.

Wędrownik przedstawi log lub opis każdej trasy/imprezy.

Czas trwania próby jest nieograniczony.

„W ŚWIAT RUSZAMY” (Sprawność Złotowa)

1. Był na zlocie harcerskim lub skautowym przez cały czas jego trwania.
2. Posiada dziennik złotowy gdzie spisuje zbiór obserwacji w postaci notatek, rysunków dotyczących ogólnie całego zlotu. Np. obozowania, gospodarki, pokazów, pionierki, zdobnictwa, itp..
3. Sam lub w patrolu przedstawi ciekawostki złotowe
4. Opowie jak zaobserwował charakterystyczne różnice między swoim patroliem, a patrolami przynajmniej dwóch innych środowisk. Jeśli na zlocie uczestniczyli goście zagraniczni wykaże, że zapoznał się z kilkoma ciekawostkami o nich.
5. Razem z patroliem zaśpiewa nowo nauczoną piosenkę na zlocie. Najlepiej piosenkę złotową.
6. Zaznajomił się przynajmniej z 3 wędrownikami lub wędrowniczkami i udowodni tę znajomość wymianą korespondencji lub zagospodarowaniem poznanego przyjaciela u siebie w domu lub w inny sposób.
7. Znajdzie jedną osobę, która uczestniczyła w przynajmniej 3 zlotach światowych i opíše wywiad w dzienniku złotowym.
8. Zapozna się z ogólną historią ruchu wędrowniczego na całym świecie i wpisze w swoim dzienniku.

WĘDKARZ

1. Zna przepisy i umie postęgiwać się sprzętem wędkarskim.
 - a) Posiada odpowiednią kartę wędkarską swego kraju zamieszkania i zna przepisy, gdzie, kiedy i jakie ryby można łowić.
 - b) Posiada sprzęt wędkarski i umie się nim postęgiwać.
 - c) Zaprezentuje kilka metod zakładania i wiązania przynęty.
 - d) Wymieni kilka różnych przynęt naturalnych i sztucznych.

2. Zna ekologię ryb.
 - a) Wie jak zachowują się ryby przy różnej pogodzie i fazach księżyca, oraz w morzu i w rzece podczas przyptywów i odptywów.
 - b) Wie jakie zagrożenie stwarzają ludzie nie przestrzegając przepisów połowu ryb.
 - c) Wymieni kilka gatunków ryb słodkowodnych i morskich.
 - d) Wie które gatunki ryb sa zagrożone i orientuje się w zagadnieniach dotyczących ochrony środowisk rybich.

3. Umiejętnie łowi ryby.
 - a) Założy naturalną przynętę na haczyk, złowi kilka ryb i je zidentyfikuje.
 - b) Złowi kilka ryb na sztuczną przynętę.
 - c) Zna kilka sposobów przechowania i transportu złowionych ryb i zastosuje jeden taki sposób.

4. Przygotuje rybne danie.
 - a) Oczyszczi (wypatroszy) złowione ryby.
 - b) Prawidłowo pozbędzie się odpadków.
 - c) Zna i przedstawi kilka przepisów jak przygotować danie z różnych ryb.
 - d) Przygotuje rybę do jedzenia (przepis i sposób dowolny).

1. Narysuj z pamięci plan okolicy swego zamieszkania. Zaznacz na planie biura i urzędy miejscowych władz cywilnych oraz szpitala, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej, policji, poczty, centrali telefoniczne biblioteki, stadionu sportowego i innych ośrodków rozrywkowych, hotele oraz zabytki historyczne i turystyczne.
2. Orientuj się w ruchu taksówek, autobusów, kolei, i samolotów; wskaż parkingi dla samochodów.
3. Zna historię zabytków i umie po nich oprowadzić. W czasie próby oprowadzi po jednym przez siebie obranym zabytku.
4. Wie jaki przemysł znajduje się w okolicy, oraz wskaż składy i magazyny towarowe.
5. Zna nazwiska i adresy służbowe lokalnych działaczy politycznych i społecznych.
6. Wie kiedy w jakich okolicznościach powstała polska wspólnota w miejscu zamieszkania. Wskaż ośrodek i oprowadzi po nim. Wymieni organizacje działające w nim oraz poda nazwiska prezesów lub kierowników. (Jeśli w miejscowości zamieszkania jest kilka ośrodków polskich, jest wskazane by kandydat był tego świadom i mógł coś powiedzieć o nich.)

1. Brał udział w przynajmniej 4 osobnych tygodniowych obozach.
2. Zapoznał się z „Zasadami Obozowania” wydane przez Główną Kwaterę Harcerzy.
3. Brał czynny udział w przygotowaniach obozu lub biwaku swej jednostki.
4. Wykaże, że umie:
 - a) wybrać miejsce na obóz lub biwak i uzasadni wybór oraz rozmieszczenie namiotów i innych urządzeń,
 - b) zamaskować ślady po obozie lub biwaku.
5. Wyjaśni zasady stylu puszczańskiego i wykona ozdobę.
6. Wykaże, że umie zaprojektować i wykonać pionierskie urządzenia obozowe i umie pokierować ich wykonaniem.
7. Rozumie zasady higieny obozowej i ważność czystości i porządku na terenie.
8. Ułoży i wyjaśni:
 - a) ramowy program dnia obozu stałego lub wędrownego,
 - b) regulamin obozu stałego lub wędrownego.
9. Wie jakie są obowiązki oboźnego i gospodarza.
10. Wie jak się konserwuje i zabezpiecza sprzęt obozowy.

ZEGARMISTRZ

1. Posiada podręcznik zegarmistrzowski i niezbędne narzędzia zegarmistrzowskie.
2. Rozumie budowę i właściwości zegarów: piskowego i słonecznego.
3. Zna mechanizmy zegarków kieszonkowych i ściennych.
4. Wie co to jest równowaga zegara, co powoduje przyspieszenie i opóźnianie lub stanięcie zegara.
5. Rozpozna ważniejsze uszkodzenia w zegarze: pęknięcie sprężyny, skrzywienie osi, pęknięcie kamienia, złamanie wskazówki, wady włosa itp.
6. Wykona drobne naprawy np: założenie sprężyny, oczyszczenie i naoliwienie zegarka, założenie wskazówki i szkła.
7. Wie jak powinien być urządzony warsztat zegarmistrzowski z punktu widzenia higieny (wentylacja, światło, siedzenie itp.)

1. Umie pływać:
 - a) posiada sprawność „Pływaka”, ALBO
 - b) przepłytnie 100m stylem dowolnym w ubraniu (koszula, spodnie).
2. Umie wiosłować jednym i dwoma wiosłami; wiosła zabezpieczy w czasie i po użyciu.
3. Umie obchodzić się ze sprzętem żeglarskim na łodzi zabezpieczenie, transport, spuszczenie na wodę.
4. Umie żeglować. W próbie praktycznej wykaże się:
 - a) Umiejętnością prowadzenia żaglówki – odbicie od brzegu i przystani, manewrowanie, podejście i cumowanie,
 - b) umiejętnością wyboru żagli w zależności od pogody,
 - c) rozumie wpływ wiatrów i prądów na zachowanie się żaglówki na wodzie.
5. Umie ratować siebie i załogę w przypadku przewrócenia się łodzi. Umie podpłynąć do człowieka „za burtą”.
6. Zna podstawowe części kadłuba łodzi, ożegłowania, olinowania i sprzętu.
7. Wykona praktycznie następujące węzły: płaski, tkacki, rybacki, wantowy (ósemkę pionierską), ratowniczy, cumowy prosty i łącznik oczkowy.
8. Zna i stosuje przepisy bezpieczeństwa obowiązujące na wodzie:
 - a) zasady ruchu wodnego,
 - b) pławność łodzi, kamizelki i koła ratunkowe,
 - c) znaki ratunkowe – dymki, rakiety, flagi.
9. Zna skład apteczki podręcznej i umie się nią posługiwać. Stosuje sztuczne oddychanie metodą „usta-usta”.

ZNAK (SIGNUM)

1. Posiada przynajmniej jedną sprawność religijną.
2. Bierze czynny udział w życiu parafialnym:
 - chodzi regularnie na Mszę Św. i korzysta z sakramentów świętych,
 - znany jest na terenie swojej parafii z czynnego zaangażowania,
 - wykaże się jakąś działalnością na jej terenie jak przynależność do jakiejś grupy parafialnej, pomoc w pracy charytatywnej, pomoc duszpasterstwu.
3. Pogłębia wiedzę religijną:
 - wykaże znajomość przynajmniej 3 ksiązek religijnych,
 - jest uczulony na problemy i potrzeby innych ludzi i ma ogólne pojęcie o swojej roli jako „chrześcijanin w otaczającym go świecie”.
4. Ekumenizm nie jest mu obcy:
 - nie jest fanatykiem,
 - na inne religie nie patrzy wrogo. Darzy szacunkiem każdego człowieka i szanując przekonania religijne innych, nie wstydzi się swoich i je rozwija.
5. Zna rolę Kościoła we współczesnym świecie:
 - w dyskusji wykaże znajomość postannictwa, roli i działalności Kościoła jako wspólnoty wierzących i widomego znaku obecności Chrystusa w świecie.

1. Posiada własną mapę Polski. Na mapie konturowej wypisze nazwy rzek, gór i głównych miast, uwzględniając tereny utracone.
2. Zna podział administracyjny kraju. Wie z jakimi państwami Polska graniczy.
3. Zna bogactwa mineralne i wie gdzie one są rozwiesz.
4. a) Zna rozmieszczenie przemysłu energetycznego, metalowego, hutniczego i chemicznego.
b) Zna rozmieszczenie przemysłu spożywczego-uprawy zbóż, ziemniaków i innych produktów, oraz warzywnictwa, sadownictwa i hodowli.
5. Poda charakterystykę klimatyczną.
6. Zna główne szlaki transportu drogowego, kolejowego, lotniczego i morskiego.
7. Zna główne parki narodowe, wie jakie rośliny i zwierzęta są pod ochroną.
8. Wymieni 4 rejony turystyczne i poda charakterystykę. Wymieni 4 uzdrowiska, wskaże je na mapie i określi ich specyfikę.
9. Wie o odkryciach archeologicznych np. w Biskupinie.

1. Posiada własne książki z zakresu całej historii polskiej: (Książki wydane poza granicami Kraju, lub wydane w Polsce przed rokiem 1939).
2. Wykaże znajomość historii Polski na poziomie wymaganym w próbach na stopień Harcerza Orlego i Harcerza Rzeczypospolitej.
3. Omówi szczegółowo wybrany przez siebie okres historii Polski.
4. Omówi stosunki Polski z Niemcami i Rosją na przestrzeni dziejów.
5. Omówi ślady historyczne słowiańszczyzny na terenie Niemiec.
6. Orientuje się w aktualnych zagadnieniach Polski współczesnej.
7. Orientuje się w dostępnej mu polskiej literaturze historycznej. Omówi szczegółowo kilka przeczytanych książek z tej dziedziny.

1. Zna początki literatury polskiej i wymieni jej najdawniejsze zabytki.
2. Wymieni główne kierunki rozwoju literatury polskiej, jej najważniejszych przedstawicieli i ich główne dzieła.
3. Wymieni kilku największych poetów i prozaików polskich i scharakteryzuje krótko ich twórczość.
4. Przedstawi związki literatury polskiej z literaturą kraju zamieszkania.
5. Wymieni kilka ciekawych pozycji literatury polskiej okresu międzywojennego.
6. Zna wybrane pozycje polskiej literatury współczesnej.
7. Wymieni utwory literackie poświęcone walce ZHP o odzyskanie niepodległości, w okresie I i II wojny światowej: Jedną z nich omówi.

ZNAWCA STULECIA HARCERSTWA

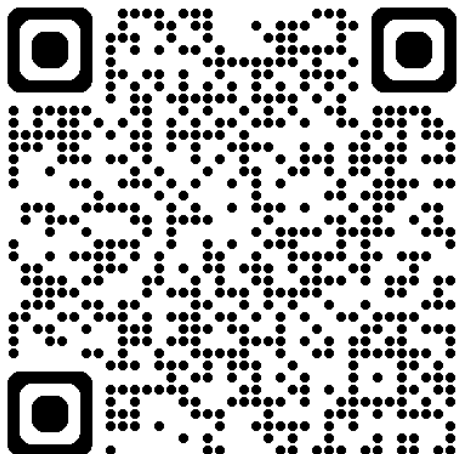

1. Wykaże się dobrą znajomością historii harcerstwa; poda krótką charakterystykę poszczególnych jej etapów; i wskaże w jaki sposób harcerstwo przyczyniło się do odrodzenia, rozwoju lub obrony Polski. Dowie się, jaką rolę odgrywało harcerstwo w różnych okresach historii Polski:
 - Przed pierwszą wojną światową
 - W latach 1914–1921
 - W Polsce Niepodległej
 - W czasie drugiej wojny światowej – w Polsce i na obczyźnie
 - Pod rządami komunistów
 - Na emigracji
 - W latach „Solidarności”
 - Po roku 1989Oraz opowie, jaki był wkład czołowych postaci ruchu harcerskiego w kształtowanie harcerstwa i jego dorobku.
2. Przedstawi krótką historię harcerstwa na terenie kraju zamieszkania – jak i kiedy powstało, jaki był wkład harcerstwa w kształtowanie świadomości polskich korzeni wśród Polaków w drugim i trzecim pokoleniu. Zaleca się aby to było w formie albumu lub krótkiego filmu/video.
3. Na podstawie przeczytanej książki oraz rozmów z uczestnikami wydarzeń lub historyków, napisze artykuł lub wygłosi gawędę na wybrany temat z zakresu historii harcerstwa.
4. Przedstawi ozdobę obozową wykonaną przez siebie w sposób wierny tradycji harcerskich. Wyjaśni zasady tych tradycji.
5. Zorganizuje lub bierze udział w organizacji kominka lub innej imprezy dla uczczenia stulecia powstania harcerstwa polskiego.

ZNAWCA ZIEMI OJCZYTEJ IV

1. Opowie, w skrócie, historię Polski z Okresów Piastów / Z.Z.O. I /, Jagiellonów / Z.Z.O. II /, królów elekcyjnych / Z.Z.O. III /.
2. Zdobędzie zasadnicze wiadomości o rozbiorach Polski, oraz Powstaniach Kościuszkowskim/Listopadowym i Styczniowym i okresie niewoli.
3. Wyjaśni znaczenie „11 Listopada”, oraz „Cudu nad Wisłą”. Opowie o wojnie w 1939 roku, oraz udziale Polski w II wojnie światowej w Kraju i na uchodźstwie.
4. Dowie się od rodziny lub krewnych o okresie rządów komunistycznych w Polsce / PRL /, oraz o powstaniu i działalności „Solidarności”.
5. Wie kto i kiedy został Prezydentem III Rzeczypospolitej Polskiej. Wie co to jest Sejm i Senat.
6. Przedstawi, w formie albumu, dziesięć znanych osobistości polskich, które brały udział w walkach o wolność, lub zasłynęły w dziedzinach literatury, muzyki, malarstwa i techniki.
7. Pokaże na mapie główne, dzielnice regionalne w Polsce i poda przykłady ich strojów, pieśni, zdobnictwa lub zwyczajów.
8. Wyjaśni w jaki sposób harcerz polski, mieszkający poza granicami Polski, może służyć Ojczyźnie.

Opracowali: Adam Jańczuk Hm, Referent Wędrowników,
Krzysztof Dutkowski, Hm. Grudzień 2025r.